

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Áldás az aratókra.

Írta: Márton Áron plébános, kanonok.

A nap még a látóhatár mögött van, még csak a hajnali derengés jelzi, hogy fényküllős szekere az éjszaka mélyéből kijött s a tűzparipák valahol az égi országúton vágatva, neki eresztett gyeplővel rohannak a felhőormok felé, de a falu már üres. A harmatos mezei úton és ösvényeken mindenütt tarka, jókedvű csoportok sietnek, hogy szétoszolva az egyes gabonátáblák végénél sorakozzanak. A kasza suhan, a sarló szíssen, rendkebe dől az aranyló kalász, az aratók ajkán felzeng az ének s amikor a nap első sugarai a harmateppeken megcsillannak s a tücskök, mezei szöcskéik és a mező ezer apró lakója felébred, a hullámzó kalásztáblák helyén már jódarabon kévesorok állanak katonás rendben.

S ez mindig így volt és így lesz. A gazda már elfáradt, már félnapnyit dolgozott, amikor a nap az első felhő szélét elérte. Ő kelti fel a pacsirtát, és amikor lefekvésre gondolhat, a de nevérek és baglyak a torony oduiból már előbujtak. Számára nincs negyvenórás munkahét, nem tudja a munkát kiporciózni és neki nem szabad elfáradnia. A eselédnek, munkásnak igen. Ez pihenőt kérhet, beosztással, tempósan dolgozhatik. A gazdának azonban mennie kell a megszakadásig, amíg alkalmas idő van. S megy is, és dolgozik a család apraja-nagyja kora hajnaltól késő estig, hogy a termést, amelynek minden rögét és minden gyökér-szálát veritékével öntözte, idejében és épségben betakarítsa.

Magának dolgozik, a megerőltető munkát, amely foglalkozásával jár, elsősorban saját érdekéből vállalja. Dolgozik, hogy legyen mit ennie, hogy az adót meg tudja fizetni, hogy a családot legyen miből ellátni és a jövő esztendő

legyen mivel megkezdeni. De az ő munkájának, fáradhatatlan szorgalmának, gondosságának köszönhetjük mindnyáján a mindennapi kenyeret, amely asztalunkra kerül.

Az iparos, ha lelkiismeretével megalkuszik, dolgozhatik látszatra, a kereskedő üzérkedhetik silány portékával, a munkás és tisztviselő amerikázhatik a munkáidővel, az ügyvéd, orvos és a többiek mind megkerülhetik a fáradságot, amivel a kötelesség becsületes teljesítése jár. A szakmabeli becsületesség és megbízhatóság mindenütt megfogyatkozhatik, s az emberi önzés és ravaszkodás mindenütt fel is ütötte a fejét, csak a gazdát nem tudják megvesztegetni a pillanatnyi előnyök, neki a legjobb munkát és a megmunkálendő anyag legjavát kell adnia, hiszen az emberiség mindennapi gondját vette vállaira.

A többiek szervezetekbe verődhetnek, hogy érdekeiket megvédjék, a gazdának egyedül Isten a szövetségese. A termés értékesítésénél gondolhat és jó, ha gondol arra, hogy szövetkezzék, de addig nála még az összefogásnak is az a célja, hogyan fordíthat gazdaságára több erőt és okosságot. Mert a földet, jószágot nem lehet megcsalni, a föld csak a jó munkát fizeti s az eredmény akkor is Isten kezében van.

S ez a becsületes munka, a gazda veritéke, napestig való törődése, gondossága és szorgalma van a kenyér józében, ami a gazdagok finom asztalára kerül éppen úgy, mint abban, amit irlalmas kezek a koldus tarisznyájába dugnak, és amit az oltáron Krisztus testvére változtat a pap.

Aratás idején ezekre gondolunk és tisztelettel hajlunk meg a föld királyi munkása, a gazda-ember előtt.

Július.

I. A szántóldön.

Péter-Pál hetében vagyunk már s félős, hogy az idén aratás idejére beáll a kánikula, mert az eleje már most jelentkezik. Nagyon vigyázzunk ezért az aratás idejére, mert a lábonyhagyott, viaszérésű gabona megszorul a kánikulában, azonban, ha azt levágjuk, a kalangyákban, asztagban szépen beérik. A kövér, párás időjárás következtében a fekete rozsa is megjelent a búzákon.

A kasza után az eke következzék, mert aratás után gyorsan szárad a föld. Ha elkészünk, nem veszi be az ekét, csak ha nagyon mélyen eresztjük, már pedig a tarlót sekélyen, 5–10 cm. mélyre kell buktatni. — A tarlót semmi szín alatt se használjuk legelőnek, mert ez a legdrágább legelő, s a gazda — mai világban — nem engedhet meg magának ilyen károsodást. Az idei esős és hideg tavasz miatt a tengeri is megkészt, ennek következtében még lókapával is bántan kapálható. Ezért ne mulasszuk el a minél gyakrabbi kapálást, s tartsuk mindig szem előtt, hogy egy kapálás egy esővel ér fel.

II. Réten és legelőn.

A jól gondozott réteken már június közepe-táján levághattuk a szénát, s ha júliusban is jön egy pár eső, a hónap végefelé a sarjút is kaszálhatjuk. Nagy károkat okoztak az áradások, mert eliszapolták a réteket, a vetéseket. A sok eső miatt annyira megteltek a patakok, hogy kiáradtak a rétekre. Az áradások főként annak tulajdoníthatók, hogy ha az árkok és patakok medrei fel vannak töltödvé, s a töltések nincsenek rendben tartva. Tanuljunk tehát a idei szomorú példából, s tartsuk rendbe árkaikat.

A legelő józággal nincs baj hál' Istennek, mert régóta nem volt ilyen fű mint az idén. Irtsuk a kőkény, vadrózsa és borsika-bokrokat, s kaszáltsuk le a gyomokat, mielőtt még magvaikat elhulatlátnák.

A lucerna, lóhere, szarvaskerepe és balta-cim luceritását lehetőleg bakkokon végezzük, hogy minél kevesebb levél hulljon le róluk. Kaszálás után boronáljuk meg a tarlót. Nagy gondot fordítsunk az aranka irtására, kaszáljuk le a foltokat s kapáljuk fel a helyüket.

III. Állattenyésztésben.

Tartsuk tisztán és hűvösen az istállókat. Az igásállatokkal végezzük — reggel és este a munkát, hosszú déli pihenővel. A legelő állatoknál gondoskodjunk gyakori itatásról. Nyáron, vagy tavasszal elválasztott borjaknak adjunk a legelő mellett 1–2 kg. abrakot, mert a legelőn tartott fiatal borju könnyen visszamarad fejlődésében. A választott csikóknak is adjunk 1–2 kg. zabot. A fejősteheneket és igásállatokat csalamádén tartsuk, s gondoskodjunk ennek időközönkénti

vetéséről, hogy késő őszi kitartson. A melegtől a sertés szenved a legtöbbet, ezért csináljunk tisztavízű fürdőt számukra. — A barmfiakat és sertéseket hajtsuk ki a tarlóra. A járványos betegségek, különösen a sertésvész és lépfene, ilyenkor — nyár derekán — pusztít a legjobban. Ezért oltassuk be állatainkat és ássuk el mélyen az elpusztultakat.

IV. Gyümölcsösben.

Öntözzük meg az idej ültetésű csemetéket 2–3-szor, minden fára legalább 15–20 liter vizet számítva. Ha gyümölcsfáink nagyon tele vannak terméssel, ritkítsuk meg őket, mert különben nem tudnak kifejlődni a gyümölcsök. Ebben a hónapban érik a nyári alma és körte, továbbá a nyári és korai őszibarack s a veresszőllő. A szállításra szánt gyümölcsöt gondosan csomagoljuk be az előírt méretű ládába, mert így magasabb árakat érünk el értük. Folytassuk a nyári arzénos, kénes és bordói-lével való permetezést. — Az almamoly ellen már felrakhatjuk, a hónap végén, a szalmaköteleteket. — A fákon levő víz- és vadhajtasokat vágjuk le. A szeszfőzésre még nem alkalmas lehullott gyümölcsöt ássuk el. A hónap közepe után megkezdjük az alvószemzést. Irtsuk a levél- és a pajzstetveket.

V. A szőlőben — pincében.

Végezzük el sürgősen a szőlő zöldmunkáját, a kacozást, hegytördelést, csonkázást, mert a felesleges hajtasok sok tápanyagot vonnak el a tőkétől, minek következtében kevesebb és gyengébb termést várhatunk. A permetezést se hagyoljuk el, mert hatását szárazságban is elveszti 21 nap alatt. A fűrt peronoszpóra ellen használjunk rézkén-port. Célszerű volna a szőlő harmadik kapálását is elvégezni.

Ebben a hónapban kerüljük a borral való foglalkozást. Nagy melegben csak éjszaka szelőlőztessük a pincét, nappal zárjuk be az ajtót s ablakokat.

VI. Gazdasági udvar.

Takarítsuk ki a gabonást és védekezzünk az egerek, patkányok ellen, zélióval, ratinnal, tengeri hagymával. Az asztag és a cséplőgép helyét daraszoljuk ki. — A sertés- és tyúkólakat tartsuk tisztán, meszeljük őket kívülről-belülről, s ne csak keresztet fessünk rájuk vagy permetezzük őket. A trágyatelepet rendszeresen öntözzük és tapossuk, ha pedig szarvasba hordtuk a megtrágyázandó föld szélére, földeljük le.

VII. Gazdakörben.

Megbeszéljük az aratás idejét, felkészülnek a cséplésre, gondoskodnak a jó cséplőgépekről. Közösen megbeszéljük a hónapban esedékes mezőgazdasági munkálatokat és érdeklődnek a műtrágya és az őszi vetőmag közös beszerzése tárgyában az E. G. E.-nél.

A búzaaratósa.

Irta: **Koppány Rezső** felügyelő.

Péter és Pál napja.
„Gazdák ünnepe. — Reménységek valóra váltója:

Aratás kezdete.

Nincs a jó Istennek, még egy olyan népe; — amelynek az élete, boldogulása, egész gondolatköre, annyira hozzá

volna növe a búzához, mint nekünk magyaroknak.

Ha búza nem volna, talán sohasem lett volna földművelő nép belőlünk.

Nincs gyönyörűbb kifejezése a magyar nyelvnek; mint amikor a kalászbá borult búza táblát, — a learatott s keresztbe, vagy asztagba rakott búzát „Élet“-nek nevezi.

Csakugyan az *Életet* jelenti az neki. Ehez ragaszkodik a magyar legjobban, szívével, lelkével.

A magyar nép első és legfontosabb tápláléka a búzakenyér.

Az alföldi takaros magyar menyecskék süttik a világ legjobb, legkivánatosabb ropogós fehér kenyérét.

A magyar kézben lévő szántóföldnek a fele ezzel van bevetve.

A magyar a világ legjobb aratója!
És mégis mit látunk?

Sehol annyi hibát, sehol annyi téves, ósdi szokást, mulasztást nem követünk el, mint éppen a búza aratása körül.

Mi magyarok, — akik közcélra, tanulásra, az E. G. E.-be való belépésre sajnáljunk évi 60 lejt befizetni; milliókat dobunk a sárba még ma is, évről évre, értelmetlen előítéletből; egyedül az aratás tévovázó késedelmes megkezdésével és az aratáshoz való céltudatos alapos előkészülés elmulasztásával.

Lehetetlen feladat elé állított a főszerkesztő úr akkor; amikor felszólított arra, hogy erről a kérdéstről „egy rövid cikket“ írjak.

De azért az ő kedvéért megpróbálok a lehetettel is; csak az igen tisztelt kritikus urakat kérem, legyenek elnézők velem szemben; ha ezt a kérdést, — ilyen kurtára fogva, — csak tökéletlenül tudom kitergetni.

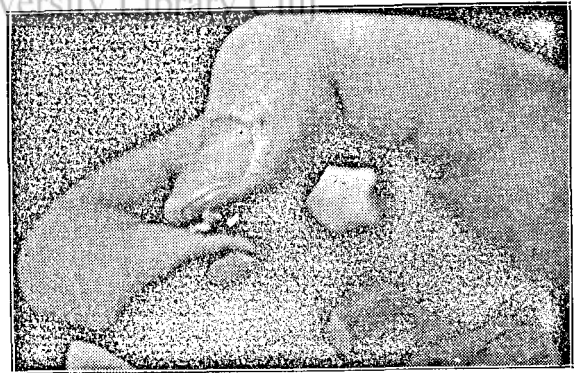
A búza aratásánál a legnagyobb hibát abban követik el gazdáink, hogy nem készülnek fel

kellőképpen előre az aratásra. Mondhatnám sport nyelven „rosszul startolnak“; pedig az aratás „rövid táv“.

A gazdák igyekeznek a legolcsóbb aratókat felfogadni, különösen ha gyenge a termés, azért, hogy holdanként fél kg. szalonnát vagy 1 kg. lisztet lealkudhassanak, — gyakran négy-öt nappal késnek le; miáltal nem ritkán egy-két száz kg. veszteséget szenvednek holdanként az aratás végén.

A munkások viszont az olcsó bért azzal igyekeznek ellensúlyozni, hogy lehetőleg nagyszámú holdra szerződnek le. Vidékenként ez néha 10 holdat is felemelkedik; mérhetetlen kárára a gazdáknak.

Tulbecsülik erejüket; úgy a gazdák, mint az aratók.

A búza viaszos érésének megállapítása. Amikor a szem ujaink között még könnyen szétnyomható, de a belseje már kezd a viaszhoz hasonlítani, a gabonát arathatjuk.

Pedig csak az első két nap bírják levágni az egy holdat. A végén a magukat agyon hajszolt, kifáradt aratók, de a gazdák is alig bírnak, kivált ha kissé erősebb a gabona, fél holdnál többet rendbe tenni; úgy hogy erős aratás mellett, túl hosszúra nyúlik a munka.

Kisgazdáink, akik lovat vagy egyáltalán igás állatot tartanak, azt hiszik, csak az a gabona van jól learatva, amit saját kezüleg aratnak le. A világért nem bíznák másra az aratást, pedig lovas gazdának sohasem volna szabad egy holdnál többet magának learatni.

Másnap már a tarlót kellene szántania; melyet ilyenkor még lehet.

Rengeteg kár származik abból, hogy a gazdák maguk végezvén az aratást, lekésik a hordást, pedig ezzel sohasem volna szabad egy napot sem késni. Hányszor csiráznak ki emiatt a keresztek, ha esőre fordul az idő!

Általában legnagyobb hibája gazdáinknak, hogy az arató résszel fősvénykednek.

Jól fizetett, kellő számú, erőteljes arató, akik a munkát öt-hat nap alatt befejezik, magas bér mellett is ingyen aratnak, azzal szemben; akik olcsón 15—20 napon át kinlódnak a tarlón; mialatt rengeteg szem elperog, kiázik és kilugozódik a búza. Egy aratóra búzából sohasem volna szabad 5—6 holdnál többet számítani; ezt is csak akkor, ha két fajta, különböző érésű búzánk van.

Óriási hátrány származik abból, hogy a kötelet mindig csak közvetlen az aratás megkezdése előtt készítik. Már reggel két órakor csillagfény-nél megkezdik a kötélcsinálást az aratók; úgy, hogy mire a tulajdonképpeni aratást elkezdik, már egyszer el is fáradtak. Egy-két napig még

40 kat. holdas „Bánkuti“ 1205-ös kitűnő búzamező, a Kóházy Balogh Ferenc, salontai gazdaságában létesített EGE búzavetőmag szaporító telepen.

megy ez valahogy, de aztán a forró napon végzett megerőltető munka és álmatlanság következtében elerőtlenedve, fele annyi munkát sem bírnak végezni, mintha rendszeren kipihenték volna magukat. Pedig a kötelet minden baj nélkül meg lehetne csinálni 4—5 napra előre.

Nem akkor kell a nagy igyekezetben eltörni a kaszanyelet, amikor már a nyakunkra égett a munka, hanem idejében kellene hozzáfogni!

A búza nem egyszerre érik. Van tejes érés, zöld érés, viasz érés, teljes érés, holt érés és túl érés.

Van miben válogatni. Hát válogatnak is! Rendszeresen addig válogatnak, amíg lekésik a legalkalmasabb három-négy napot.

Túlságosan félünk attól, hogy a korai aratással kárt teszünk és nem gondolunk arra, hogy sokkal nagyobb kárt szenvedünk az által, hogy későn végezzük be.

Úgy kellene felkészülni az aratásra, hogy hat, legkésőbb nyolc nap alatt feltétlenül be is fejezzük azt.

Illés Sándor salontai gazdaságában létesített EGE nemesített búzavetőmag szaporítótelep „Odvoși 241-es“ gyönyörű búzatáblája.

Azt ma már minden intelligens gazda tudja, hogy legjobb viasz érésben vágni a búzát. Véleményem szerint akkor jár el leghelyesebben a gazda, ha azonnal hozzáfog teljes erővel az aratáshoz; amint a szem az anyakalászokban kezdi elveszíteni zöld színét és halvány sárgává válik, nem tejes, hanem csirizes.

Ha apad is az első nap levágott ilyen búza, az alig tesz ki pár százalékot, viszont egyáltalában nem pereg és ezzel szemben az aratás végén a későre maradt búza 20—30, sőt gyakran 50% veszteséget is szenved. Nagyon megbízható, lelkiismeretes kísérletek igazolják, hogy a viasz érés kezdetétől hat napon át keresztként naponta egy kg-nyi veszteséget szenvedünk, ami jó termés mellett 120—150 kg. felel meg, de ugyan ilyen veszteség érhet bennünket az időjárás, szél, vihar, jégeső által is.

A búza élettevékenységét a viaszérés végén teljesen beszünteti, addig azonban néhány óra alatt is óriásit veszíthet minőségében és súlyában. Hányszor szorul meg és megy tönkre termésünk az aratás elején. Hányszor teszi tönkre minden reményünket egyetlen hajnali köd, vagy óriási forróság.

Ha már kárt kell szenvednünk, tartsuk szem előtt azt, hogy mindig kevesebb kárt szenvedünk az aratás elején, mint a végén.

A kezdést mindig magunk határozzuk meg, annak azonban, hogy mikor végezzük el, ritkán vagyunk urai!

A túlrejt búza perog, a kötél könnyen szakad, sok a kaparék. Ha valahol, az aratásnál igaz az a közmondás, hogy a fősvény kétszer fizet, a lusta kétszer dolgozik. Azt hiszem ezt a mondást lemaradt aratás közben találták ki.

Mindezt nagyon jól tudják gazdáink, mégis oly félve fognak időben az aratáshoz.

Az oka ennek apáinktól örökölt tudatalatti kényszerérzés, mert hiszen a régi időben kivétel nélkül csak akkor kezdték meg az aratást, amikor a búza teljes érésbe jött, kalászát lefelé hajtotta. Ennek azonban az volt az oka, hogy ak-

kor lóval nyomtattak vagy hadaróval csépeltek. Ma felesleges erre várni, csak a gépek legyenek rendben. Igaz viszont, hogy nincs a magyar gazdáknak olyan nagy tolvaja, mint a sok rossz ócska cséplőgép, rossz etetők, kontár gépészek és lelkiismeretlen cséplőbandák.

Gyönyörű termés ígérkezik.

A Mindenható megadta ez évben azt, amit a gazda óhajtott. Készüljenek tehát fel gazdáink jó előre, teljes körültekintéssel az aratásra. *Mert nehéz aratás lesz!*

Ne sajnálják a szegénységtől, a bő áldásból kiadni a megfelelő arató részt. Kezdenek hozzá a lehető leghamarább a munkához, nehogy az áldás az utolsó napokban az ő hibájukból menjen tönkre.

A magam részéről pedig kívánom, hogy zavartalan, bőséges aratást adjon az Ur Isten.

Milyen legyen a jó cséplőgép?

Csépelni veszteség nélkül nem lehet. A szalmával, törekkkel, polyvával és egyéb hulladékokkal sok szem, vagy szemtörmelék távozik a gépből, de minden gazdának az a célja, hogy ezen veszteségeket a legkisebbre szorítsa le.

A gondos gazda nem köti le cséplését a cséplőgép-vállalkozóval, mielőtt meg nem győződik arról, hogy rendben van-e a gép, amellyel csépelteni akar. A jó cséplőgépnél legfontosabb, hogy a dob s kosár rendben legyen, mivel ettől függ nagyrészt a szemvesztés.

A dobnál fontos, hogy lécei ne legyenek kopottak és főleg, hogy egyenesek legyenek. A doblécek középen kopnak el, ezért minden évben annyit kell lefaragni a végükön, amíg ismét egyenes lesz. Az egyenességet úgy vizsgálják meg, hogy egyenes vonalzót fektetünk végig a dobsineken. Két évi használat után a dob verőléceit általában ki kell cserélni. Nem elegendő csak a dobsinek felét kicserélni, másik felében pedig a régieket meghagyni, amint azt sok helyen teszik, mert ez üzemi szempontból semmit sem ér.

A dobnál fontos még, hogy a verőlécek egyforma távolságban legyenek a dobtengelytől, tehát pontos hengert képezzenek. Ezt úgy ellenőrizzük, hogy a dobkosarat szűkre állítjuk. Majd a dobot lassan körülforgatjuk. A cséplő oldalán lévő figyelőnyíláson megnézzük, hogy az összes dobsinek egyforma közelségben haladnak-e a kosárléc fölött.

A kosárnál tartsuk szem előtt, hogy a lécek felső éle ne legyen tompa. Tompaélú

kosárléceknél a kosarat megfordítjuk, így az alsó még éles lécek végzik a cséplést. A kosárlécek legyenek szintén egyenesek. A dobkosárnál a léc közepén kell lefaragni, amikor az egyenességet óhajtjuk elérni. Ne helyezzünk a kosárlécek közé régi dobsineket, mivel az ilyen dob erősen törí a szemet. Nagy hiba az, ha egyik-másik kosárléc jobban kiáll a többiek közül, vagy alacsonyabb a többiekénél. A kosár drótjai se legyenek hiányosak, vagy elgörbültek, mivel a résen átszöknek a kalászkok. Száraz gabonánál a fej könnyen letörik. Ilyenkör a törekben kalászfeketét találunk. Ezek a felsőkosárnyíláson hullottak át, amiért a kosármögötti részt tanácsos szalmával kitölteni, vagy borítólemezzel fedni.

A szalmarázó hasonló veszteséget okoz, ha keresztlécei kopottak, vagy hiányosak.

A szemfogó lemez és szalmagátló sok cséplőgépben hiányosak. Ahol ponyvából van, rendszeren szétrongyolódik. Figyeljük meg ezeket is.

A rosták ne legyenek repedtek, vagy görbültek. Minden gabonafajtához a legmegfelelőbbet használjuk. Ugyanez vonatkozik a felvonóra (páter noster), az osztályozó hengerre és a többi farészekre.

A szijak legyenek jó állapotban, mert kinos az a cséplés, hol a szijakat mindegyre varrni kell.

Az erőgép, ami a cséplőgépet meghajtja, szintén legyen jó állapotban, hogy az megszakítás nélkül, kitartóan működjék.

Gazdasági levél.

Kedves Gazdatársaim!

A májusvégi és júniusközepei rengeteg eső felbecsülhetetlen károkat és sok hátramaradást okozott, de ott, ahol nem járt súlyos jégveréssel, vagy pusztító árvizzel, hozott hasznót, s már el is feleltük. Elfeleltette velünk a ragyogó napsugár, a gazdag rendekbe dülő fű, a rétek, kaszálók csillagsűrűségű boglyái, a gaz közül kikapált és zöld színt váltott kapásnövények, a gyarapodó tavaszi gabonák és a dus kalászt ringató hullámzó táblák.

Isten kegyelméből közeledik az aratás. Az utóbbi napokban sokat utaztam. Erdély középső részén gyenge búzát alig láttam, közepesét és jót annál többet, úgy, hogy azt hiszem, jól fog fizetni a buza, ha valami közbe nem jön. Ez a „Ha“ minket, gazdákat örökké kísért, nemcsak kivételesen, hanem általában is, mert még mindig kárt okozhat a jég és a megszorulás, vagy apadtszeműség, melynek oka lehet hűtés, rozsdá, megdülés, stb. Megemlékezhetünk még az egerekről, amelyek szintén ártalmasak, de remélem, az idén jóllaktak vízzel.

Jártamban-keltamban sokfelé megfordultam és örömmel tapasztaltam, hogy gazda-
testvéreink mindenütt tudják, hogy vannak koránérő, megdülésnek és rozsdának jobban ellentálló buzaajtái. De továbbmenőleg — az E. G. E. útján, vagy más vonatkozásban — be is szerezték az ilyen buzaajták vetőmagjait. Azt is láttam, hogy a gazdálkodás rálépett a haladás útjára. Ma már sok kérdésre — határjárások alkalmával bámulatba ejtő válaszokat kap az ember. Ezek a feltételek és ezeknek kinn a földön látható bizonyítékai — mind egy-egy visszhangja az E. G. E. munkájának. De feluton megállani nem szabad. Kedves Gazdatársaim!

Fentebb említettem a megdülést, mint egyik közvetett okát a rozsdának. Nevezetesen, a ledült búzát nem járja úgy a levegő, a szél, mint az állót és könnyebben megrozsdásodhat, illetve megszorulhat. A megdülés oka legtöbbször a túlságos és közvetlen a buza alá adott istállótrágya, melynek következtében nitrogén-túlsúly keletkezik. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy buza alá nem szabad közvetlenül trágyázni istállótrágyával, mert hiszen a fekete-ugarba évszázadok óta közvetlen trágyázással vetik a búzát, de ne menjünk e téren túlzásba, mert, aki sokat markol, keveset fog.“ Köztudomásu dolog, hogy a buza megdülését mérsékelhetjük foszforsavas trágyázással, mert egyrészt erősítjük a szarát, másrészt gyorsítjuk az érést. Kemény, szilárdszáru, szalmájú buzaajták

termelésével szintén mérsékelhetjük a megdülést.

Hogy a búzát zsenyéjében, vérében kell vágni, arról nem is írok, ugyanis tudjátok — utánaérik az a keresztben, asztagban. Arról sem írok, hogy az aratás sokkal gyorsabban és könnyebben megy kaszával, mint sarral, mert tapasztaltatok és bizonyítja az a tény is, hogy ma már egyre ritkább a sarral aratás. A tarlóhántásról sem írok, mert mindenki tisztában van előnyeivel, s aki nem csinálja, nincs igaereje hozzá, vagy nem akarja. Az első ok — baj, a második — hiba. Nem is írok én a tarlóhántásról semmit, az azt a történetet elevenítem fel, mikor az egykori gazdaember elment hazulról és fia felszántotta a buzatarló felét — a másik felét már nem tudta felszántani, mert közben hazajött az öreg és jól felsapkázta a fiát, hogy miért szántotta fel a „drága jó legelőt“. Telik-mulik az idő — jön az őszi szántás ideje. A tarlóhántásos részen nem párolgott el a talajnedvesség, nem repedezett meg a föld, s csak úgy omlott a barázda, aláakarva a kiszáradt gyom-magvakat is — a szántatlan részen pedig sehogy se ment a szántás. És akkor megint megsapkázta az öreg a fiát, hogy miért nem szántotta fel az egész földet. Régi történet — talán csak mese, de bizonyos, hogy tanulságos.

Az idén, ha jól össze tudjuk szedni, sok takarmányunk lesz, de sohasem „elég“ és éppen ezért, ahol megfelelő erőben van földünk, ne feledkezzünk meg a tarlóveteményekről. Köles, mohar, fehérmustár, szudáni-fű, csalamádé mind számításba jöhetnek, mint takarmánynövények, továbbá tarlórépa, stb.

Mivel nyár után az ős következik — őszi vetéseink előkészítéséről már most kell gondoskodnunk. Jól tudom, hogy sokan vetik a búzát, buza után, magam is láttam — az idén is — jó búzát, buza buza után vetve, de hacsak lehet, kerüljük el. Hiszen annyi jó előveteménye van a búzának, hogy bőségesen válogathatunk, természetesen csak akkor, ha előkészülünk rá.

Erről a kérdésről következő levelemben fogok írni.

Szép magyar nóta kezdősorával zárom levelem: „Meg kell a búzának érni, ha mindennap jó szél éri“. Lengedezzen vetéseink felett, telt szemet érlelő szellő — adjon a jó Isten bőséges aratást!

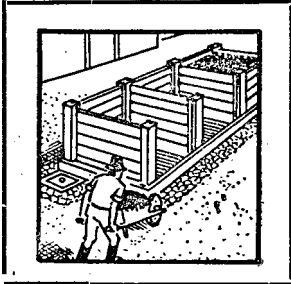
Pusztakamarás, 1938. június 23.

Gazdatársi üdvözléttel:

SZASZ FERENC.

Építsünk jó trágyatelepet.

Írta: Nagy Miklós g. isk. tanár.

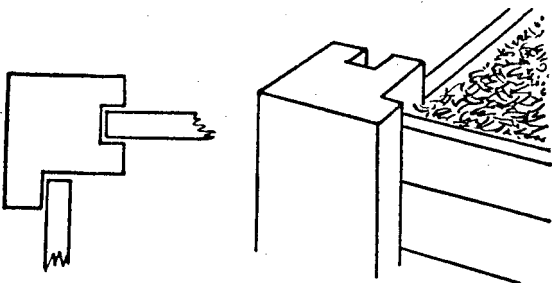

Trágyát helyesen kezelni csak trágyatelepen lehet. Erről az igazságról már több ízben megemlékeztünk az „Erdélyi Gazda” hasábjain. Előbb egy olcsó trágyatelepet ismertettünk, majd egy költségesebb leírását közöltük. Az alább közölt

képen az I. G. Duca-i gazdasági iskola trágyatelepét mutatjuk be, amely minden kisgazdaságban megépíthető, mert építési költségei nem haladják meg egy közepes kisgazda anyagi lehetőségeit. A trágyatelep építését a mezőgazdaság szervezéséről és serkentéséről szóló törvény is előírja, amiért tanácsos idejekorán minden gazdának, annak építéséről gondolkodni.

Sajnos, legtöbb helyen ma is az istálló előtt nem trágyatelepet, hanem szemétdombot találunk. Legjobb esetben egy agyaggal kidöngölt, mélyített, oldalfal nélküli telepet.

Ahhoz, hogy tápanyagvesztésünk a trágyában a legkisebb legyen, szabályoznunk kell az erjedést és meg kell akadályoznunk a trágya kiszáradását, ami mindenkor ammoniák párolgással jár. Ezt pedig trágyatelepünk állandóan nedvesen és tömötten tartásával érhetjük el. Tehát: trágyatelepünket szükség szerint, de főleg nyáron tartuk nedvesen kútvízzel való öntözéssel, így az ammóniák lekötését is elősegítjük. A

A képen jól látható, hogy miképp illeszkednek az oldalfal deszkák a vasbeton oszlopba.

frissen kihordott trágyát a telepen két napig erjedni hagyjuk, azután azonnal jól letaposuk, hogy a levegőt kiszorítsuk. Ezáltal a felesleges átalakulási folyamatokat meggátoljuk. A két főelvet: a nedvesen és tömötten tartást, csak jó trágyatelepen tudjuk betartani.

Fentnevezett iskolánk trágyatelepének anyaga beton és deszka. Minden trágyatelep mellett trágyalékútnak is kell lennie, mert anélkül az építkezés hiábavaló.

Amint a fenti képen látható, a telep három részből áll. Minden szakasz betonoszlopok közé

állított 2 és fél colos deszkával van körülkerítve. Trágyatelepünk az istálló L-hajlásában nyert elhelyezést, a tehén és lóistállótól hat méterre. Területe 35 m², ami több mint 10 számos állat trágyáját tárolja. Iskolánknak állatállománya mindig e körül a szám körül is mozog. A trágyatelep méretei a következők:

hossza külvilágban 10 m. 40 cm.

szélessége külvilágban 3 m. 50 cm.

oszlopok magassága 1 m. 30 cm.

oszlopok vastagsága 50×50 cm., azaz 50×40, deszkák magassága az oszlopok között: 1 m.

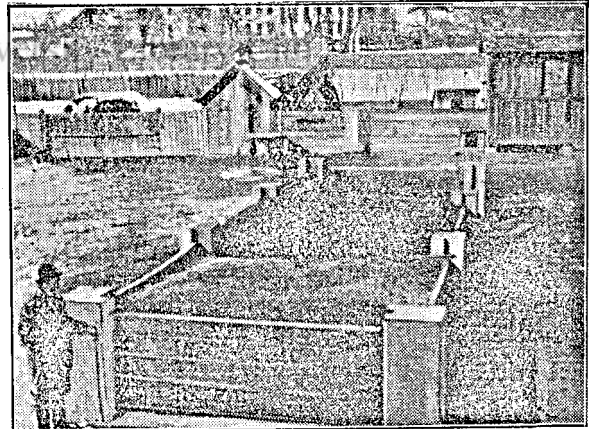
10 cm.

első és harmadik rekesz mélysége 80 cm. föld színe alatt,

középső (trágyalélfolyós) rekesz mélysége 120 cm.

trágyalékút méretei: 60×60 cm., mélysége 150 cm.,

húglylévezető csatorna befolyása 90 cm.-nél, telepről befolyó 120 cm.-nél.

Az Unitárius Téli Gazdasági Iskola tangazdaságában épült háromszakaszos mintatrágyatelep. Az első szakasz már régen le van földelve, a másodikat most földelték. A friss szalmatrágya a harmadik szakaszba kerül. A képen balra Nagy Miklós gazd. isk. tanár áll.

Fenti adatokat és a rajzon lévő beton oszlopok szerkezetét figyeljük meg. A deszkák beillesztési módja nagy könnyebbséget jelent a felrakásnál, mert amikor más módszerrel a deszkák kiemelése lehetetlen volna, így a gyerek is ki tudja emelni.

A képen, telepünk első két részén a trágya fölött, földet látunk. Ez a két rész már telve van. Az első szakaszon a trágya már megrokkant, tehát a földtakaró lejjebb süllyedt. A harmadikba csak most hordjuk a szártépővel megtépett tengeriszárból készült trágyát.

Amíg leföldelésre kerül a sor, azaz a sza-

kasz megtelne, addig állandóan öntözzük. Télen trágyalével is öntözhetünk, mert úgyis visszafolyik a kútba. A trágyalékútba, — hogy a párolgást s ezzel a szalmiák veszteséget megakadályozzuk, — olcsó, fáradt olajat, petróleumot vagy terpentint öntünk, elzárva ezzel a trágyalé felületét a levegőtől.

Az eddigi leírt I. G. Ducai gazdasági iskola

trágyalételepének és trágyalékútjának összes építési költségei 18.000 lejt tettek ki. Ez pedig nem egy olyan nagy összeg, amit — tekintettel arra, hogy egy ilyen telep 100 évre készül, — be ne fektethetnénk, ha szem előtt tartjuk azt, hogy ilyen telepen a tápanyagokból 60—70%-kal többet tudunk megtartani, mint a mostani — tyúkjaink gondjaira bizott trágyadombon.

A vadon termő gyógynövények gyűjtésének megszervezése.

Irta: Bodor Kálmán.

Régóta megoldásra váró kérdés országpszünkben a vadon termő gyógynövények gyűjtése és közösen való értékesítése. A vadon termő gyógynövények nagy értéket képviselnek, amelyek összegyűjtésével a gyermek és aggodalom foglalkozhatnak. Ezeket az értékeket, amelyek a mezőn önként kínálkoznak, jóformán csak le kell szakítanunk és össze kell gyűjteniük. Hasznosítani azonban csak akkor tudjuk, ha megszervezzük a kis tételeknek egy külön gyűjtőállomásra való összegyűjtését és közösen való értékesítését.

A gyűjtő munkát az E. G. E. a falusi gazdakörök és a falusi intelligencia támoga-

tása mellett óhajtja elvégezni. Az E. G. E. irányítása mellett a falu vezetőire hárul a felvilágosító és szervező munka.

Az E. G. E. Bodor Kálmán okleveles gazda tollából egy tájékoztató füzetet ad ki, amely utmutatásul szolgál atekintetben, hogy melyik hónapban, milyen vadontermő gyógynövények, és hogyan gyűjthetők, szárítandók és szállítandók. Az utmutatási füzetet az E. G. E. díjtalanul küldi meg azoknak a gazdaköröknek, amelyek a kérdéssel foglalkozni óhajtanak.

A megszáritott gyógynövények, bizományi alapon való értékesítés céljából Bodor Kálmán, Ulmeni jud. Sălaj címére küldendő: „Planta medicinale presat in bole“, ami magyarul „préselt gyógynövény“-t jelent. Ha ezt nem írjuk reá, a C. F. R. terjedelmes árunak minősíti és kétszeres díj-

Székfűvirág.

Hársfavirág.

Ökörfarkkóróvirág.

Beléndek.

szabását alkalmazza. Minden küldeménybe egy papírlap teendő, amelyre fel kell írni a beküldő nevét, pontos címét, a gyógynövény nevét és súlyát. Ugyanekkor külön levelezőlap is küldendő a fenti címhez, hogy amennyiben a küldemény nem érkezne meg, a C. F. R.-nél reklamálható legyen.

A küldemények fuvardiját az E. G. E. előlegezi és azután a közös értékesítés alkalmával az eladási árból levonásba hozza, tehát azokat „Nefrancat“, magyarul „bérméntve“ jelzéssel kell feladni. Az összegyűjtött gyógynövényeket Bodor Kálmán — e téren gazdag tapasztalatokkal rendelkező — tagtársunk, az E. G. ellenőrzése mellett, együttesen értékesíti, nagybani áron és a beküldő az áru értékét az eladáskor kapja kézhez.

A szervezés és ellenőrzés munkájának rendszeres ellátása céljából, az E. G. E. külön Gyógynövénytermelési és Értékesítési Szakosztályt állít fel.

Ezuttal alább röviden ismertetjük a július hó folyamán gyűjtendő vadontermő gyógynövényeket:

Az anyai orsót csépléskor válogassuk ki a

rosta aljából, ha az elcsépelte roszban sok az anyarozs, az mérgező hatása, azért gyermekekkel szemeltessük ki és jó áron értékesíthetjük.

Julius elején még sok helyen virágozik a *hársfa*, szedessük le a virágját, ami ugy házi gyógyszernek, mint eladásra nagyon alkalmas.

A nadragulya és *beléndek* levelet egész hónapban gyűjthetünk.

Az ökörfakoró virágot minden délben gyűjtjük össze, mert estére már rendszeren lehull és poros lesz, napon, kemence felett gyorsan szárítsuk, nehogy megfeketedjék.

A meggyszárat ne dobjuk el, hanem megszáritva gyűjtjük össze, az idén nagyon keresik.

Az idén nagy cikk az *árvacsalán fehér szirma*. Ezt is gyorsan kell szárítani, ezért kemence felett vagy kenyérsütés után a kemencében szárítjuk, *napon megbarnul, értéktelen lesz*. Az ára napról-napra emelkedik, ma már 140 lejt is fizetnek kilójáért.

A székfővirágot mind össze kell szedni virágzva, nehogy hosszú szárral, piszkosan szedjük a gyermekek.

Az őszikikirics magot a legelőkről szedjük össze, nagy mennyiséget el tudunk adni.

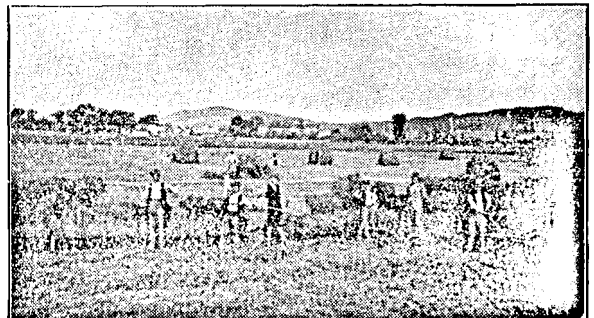
BCU Cluj / Central University Library Cluj

Kapáláskor.

Érdekes megfigyelni, hogy ország részünk különböző vidékein hogyan kapálnak. Legelterjedtebb a kézzel való kapálás. Az emberek naphosszat görnyednek a heves nap-sütésben és emelik a nehéz kapát. Mennyivel könnyebb ennél ugyanazt a munkát vonókapával, vagy gépkapával elvégezni. Ilyenkor kézikapával csupán a tövek körül igazítjuk utána a munkát. Nagy jelentősége van ennek különösen az ideai szorgos munkaidőben. Az esőzések alig hagytak egy hetet a kapálás elvégzésére. Kézi kapával 6—8 ember kapál meg egy kat. holdat egy nap alatt. Mig vonókapával ugyanezt egy háromnegyed nap alatt elvégzi egy ember. Lókapával pedig 4—5 holdat kapálhatunk meg naponta. Azon kiskapálók, akik a lókapát bevezették, kukoricájukat már négyszer is megkapálták, akkor amikor mások csak most vájják ki a növé-

nyeket az elhatalmasodott burjánok közül. A lókapával nemcsak gyorsabb, hanem könnyebb is a munka. *Nem soványodnak le az emberek, mint Erdély majdnem minden magyar lakta vidékén és nem gyötrődik el az egész család.* Tanuljunk tehát és vezessük mi is be a haladó mezőgazdaság egyik fontos eszközét, az ujszerű kapákat és vessük kapás növényeinket sorba, illetve négyzetbe. S.

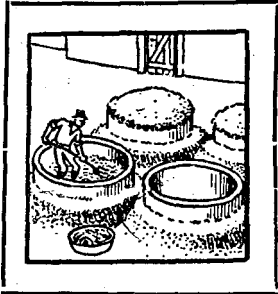

Az Erdélyi Gazda múlt havi számában ismertettük a svéd szénaszárítást. A cikk hatására számosan kipróbálták igen jó eredménnyel. A képen az I. G. Duca-i Unitárius Téli Gazdasági Iskola kísérletét mutatjuk be.

Az olcsó takarmányerjesztő verem.

Irta: Patrovits Kálmán.

Az Erdélyi Gazda több számában megjelent értékes közleményekből megtanultuk, hogy a takarmánynövények hideg erjesztése lényegesen megkönnyíti a téli takarmányozást. Az állatokat kiadós és nagy tömegben előállítható nedvdús takarmányon telheljük

ki. Ilyenek a csöves csalamádé, zaboshükköny, mohar, köles és mindazon zöld takarmányfélések, amelyeket nehezen száríthatunk meg. A hideg erjesztés azonban más értéktelen, hulladékszamba menő anyagot is értékes takarmánnyá alakít át, mint amilyenek a kukorica, burgonya, borsó, szójabab szára.

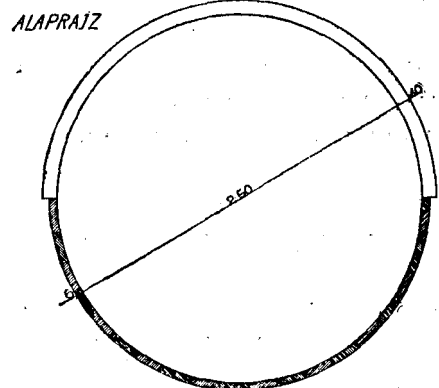
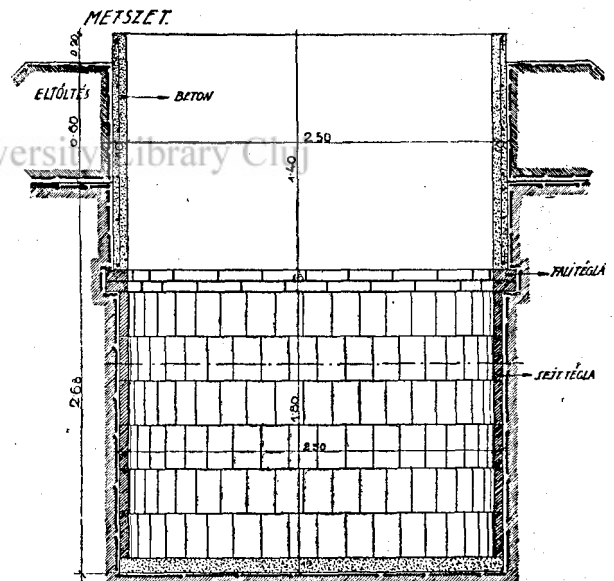
Ahoz, hogy a pusztulásra ítelt értékeket megmenthessük, megfelelő erjesztő veremre van szükség.

A verem építése azonban költséggel jár. Épen ezért vigyáznunk kell arra, hogy a befektetett tőke arányban legyen a megmentett takarmány értékével és megfelelően: 1. a hibátlan erjesztés követelményeinek, 2. nagysága a takarmányozandó állatok számának, illetőleg annak a földterület nagyságának, melyen az erjesztendő takarmányt termesztjük, 3. hogy a takarmányozás alatt a veremből naponta legalább 7 cm vastag erjesztett takarmány kerüljön elfogyasztásra és végül 4. hogy a lehető legolcsóbb legyen.

A hibátlan erjesztés feltételei a következők: a nyers takarmányt a verembe jól bedöngölgöthessük, annak oldalfalai simák legyenek, a vizet át ne ercssze, szegletei, sarkai ne akadályozzák a taposott takarmánnyal való megtöltését, hogy a levegő a takarmánnyal teljesen kiszoríttassék, kiürítés után kitisztítható, lemosható legyen. A fentieknek legjobban a kör alakú alaprajzú verem felel meg, melynek oldalfalain nincsenek sarkok, szögletek s abban a takarmány mindenütt tömören hozzátaposható a falhoz.

A verem méreteinek megállapításánál tartsuk szem előtt, hogy tartalma 200 takarmányozási napon át számos szarvasmarhánként napi 25 kg

takarmány befogadására legyen alkalmas. Vegyük figyelembe azonban azt is, hogy a takarmány kiszedése igen mély veremből nagy munkával jár. Ezenkívül a mély verem építése az esetleg előállható földbeomlás következtében veszélyesebb, de nagyobb költséget is igényel és a talajviz is könnyebben beszivárog. Tehát a verem mélységének legalkalmasabb mérete: földfelett 1.00 méter magasság, földszíne alatt 2.50 méter mélység. Ilyen méretű veremben 3.50 m magas takarmánymennyiség tárolható.

Az erjesztőverem keresztmetszete és alaprajza. A képen a 10 számos állattal rendelkező gazdaság méretét tünteti fel.

Ha most úgy számítjuk, hogy az erjesztett takarmány 1 m³-ének súlya 750 kg. és a napi fogyasztott takarmányréteg magassága 7 cm-nél kevesebb ne legyen, ez esetben a 3.50 m, legalkalmasabb belső magasságú verem szükséges belső átmérőjének nagyságát, a vermek számát, befogadó képességét az alábbi táblázatból olvashatjuk ki:

I. Táblázat.

Állatok száma db.	Szükséges vermek száma db.	Egy verem belső átmérője méter	A vermek együttes befogadó képessége q
5	4	1.75	250
10	4	2.50	500
15	4	3.00	750
20	4	3.50	1.000
25	4	3.90	1.250
30	4	4.27	1.500

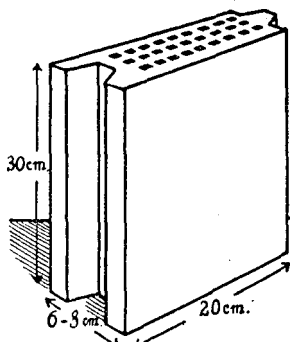
Amint az I. táblázatból látható a 3.50 m. legelőnyösebbnek mutató verem magasság mellett is 4 darab verem megépítése szükséges ahhoz, hogy a fent irt követelményeknek tökéletesen megfeleljen. Csak így tudunk naponta legalább 7 cm takarmányt kivenni. Igaz, hogy 1—2 nagyobb átmérőjű verem építési költsége kevesebb mint 4 kisebb átmérővel bíró veremé, de csak így képzelhető el, hogy 200 napon át, állatainknak mindennap penész és savanyodás mentes jóízű erjesztett takarmányt adhassunk.

Az építési költség szempontjából a kör alakú alaprajzzal bíró verem a legelőnyösebb, mert ugyanolyan nagyságú alapterület mellett a határoló falak hossza a körnél a legkisebb. Az építési anyag megválasztásánál figyelemmel kell lennünk könnyű alkalmazhatósági módjára és tartóságára. A verem alja elkészíthető jól döngölt és gondosan lesikárolt kőver agyagból. Mindenesetre ajánlatosabb azt is 10 cm vastag betonból készíteni 2 cm vastag finom cementhabarccsal ráhúzással és simítással. Alábbi számításoknál ez is van figyelembe véve.

II. Táblázat.

Állatok száma	Egy napi súlya kg.	Fogyasztás köbtart. m ³	200 napi tak. fogy. köbtart. m ³	Verem belső átmérő m.	Alapterület m ²	Magasság m.	1 verem köbtartalma m ³	4 verem köbtartalma m ³
5	125	0.167	33	1.75	2.38	3.50	8	33.4
10	250	0.334	69	2.50	4.91	3.50	17.2	69.0
15	375	0.500	98	3.00	7.01	3.50	24.5	98.
20	500	0.670	134	3.50	9.61	3.50	33.6	134.0
25	625	0.833	167	3.90	11.9	3.50	41.8	167.0
30	750	1.000	200	4.27	14.30	3.50	50.0	200.0

Az oldalfalakat olyan helyen, ahol a talaj beomlásmentes készíthetjük az erjesztővermet az Erdélyi Gazda előbbi leírásai nyomán. Ez esetben a kiásott gödör oldalai egyszerű cement va-

Sejttégla.

anyagból kell elkészíteni, vagy kőből, vagy betontól, vagy égetett téglából. Legalkalmasabb erre a célra a téglagyárak által újabban gyártani kezdett u. n. „válaszfal sejttégla“. Ez egy 20 cm széles 30 cm magas 6—8 cm vastag, finomra őrölt agyagból égetett és hosszában üregekkel préselt nagy szilárdságú téglák, két oldalán horomnyal és bélel ellátva, melyből az oldalfalakat minden különleges szaktudás nélkül mészhabarccsal alkalmazásával házilag hibátlanul felépíthetők.

Az egyes téglák sorok gyűrűként veszik körül a verem belsejét és elegendő szilárdságuk a lazább természetű föld nyomásának elviselésére, belső sima felülete vakolás nélkül is elég légzáró és nedvesség tartó. Ha azonban a tökéletesebb kivitelért vakolattal akarjuk ellátni, úgy előzetes megnedvesítés után cement habarccsal vakolható és simítható. Egy darab téglák súlya 5.5 kg, 1 m² falhoz 15 db téglák szükségesek, tehát egy kisebb verem oldalfalainak felépítéséhez szükséges téglák mennyiség egy fuvarral elszállítható.

kolattal látjuk el, amit később rendes cement porral fényesre lesimitunk. Laza talajokon azonban az oldalfalak anyagát okvetlenül szilárdabb

A verem kávját kész köbméterenként 200 kg, a káva alatti 80 cm mélyen a földbe futó részét kész köbméterenként 150 kg portland cementet tartalmazó erősen döngölt betonból készítjük 10 cm falvastagsággal, melybe 25 cm-ként 7 mm átmérőjű gömbvasat alkalmazunk, ezeket

50 cm-ként ugyanilyen keresztmetszetű vaspál-cákhöz 1.2 mm átmérőjű lágyított sodronyhoz merevítjük.

Az itt vázolt módon készülő verem építésével elvégzendő munkaszükségletet a III. táblázatban láthatjuk.

III. Táblázat.

egy drb 3.5 m belső magasságu verem építési munka- és anyagszükséglete.

A verem belső átmérője m	Föld kiemelés m ³	Fenek betonozás m ³	Felső beton gyűrű, káva m ³	Alló sejtégla fal m ²	Cement habarcs vakolás, simítás m ²	Beton kavics m ³	Éles homok m ³	Portland cement q	Válaszfal sejtégla db.	7 mm. átmérőjű betonvas m.
1.75	7.85	0.31	1.00	12.0	29.0	1.5	0.6	5.5	180	72
2.50	14.3	0.57	1.35	16.1	41.0	2.5	0.8	7.5	250	96
3.00	20.0	0.80	1.60	19.0	51.5	3.0	1.0	9.0	300	108
3.50	27.0	1.08	1.86	22.0	59.0	3.5	1.2	10.5	350	120
3.90	33.0	1.32	2.06	24.5	66.5	4.0	1.4	11.5	380	132
4.27	39.0	1.56	2.24	27.6	72.0	4.5	1.5	13.0	420	144

Fenti táblázatokból minden gazda megállapíthatja, hogy takarmányozandó állatainak számához képest milyen méretű 4 drb takarínnyvermet kell építenie, mennyi anyag és mennyi munka szükséges annak oly módon való felépi-

téséhez, hogy a verem helyes méretekkel, jó anyaggal úgy épüljön meg, hogy az tartós is legyen, ne kelljen a repedéseit minden évben javítani, kenegetni, mert igaz az a mondás, hogy „nem az az olcsó ami olcsó“.

IV. Táblázat.

Egy drb 3.5 m magas verem építéséhez szükséges munka órákban vagy 10 órás munkanapokban.

A verem belső átmérője m.		Föld kiemelés m ³	Betonozás m ³	Alló sejtégla fal m ²	Cement habarcs vakolás simítás m ²	Összesen szükséges	
						óra	nap
1.75	Menyiség	7.15	1.31	12	29	42	= 4
	Kömvés óra		7	6	29		
2.5	Munkás óra	20	14	6	29	69	= 7
	Menyiség	14.3	1.92	16.1	41		
3.0	Kömvés óra		10	8	41	59	= 6
	Munkás óra	35	20	8	41		
3.5	Menyiség	20	2.40	19	52	104	= 10.5
	Kömvés óra		12	10	52		
3.9	Munkás óra	50	23	10	52	135	= 13.5
	Menyiség	27	2.94	22	59		
4.27	Kömvés óra		14	11	59	84	= 8.5
	Munkás óra	70	30	11	59		
3.9	Menyiség	33	3.38	24.5	66.7	170	= 19.5
	Kömvés óra		16	13	66		
3.9	Munkás óra	83	32	13	67	95	= 9.5
	Menyiség	39	3.80	27.6	72.2		
4.27	Kömvés óra		19	14	72	105	= 10.5
	Munkás óra	98	36	14	72		

eredeti SACK ekék - „Senior“ lókapák - „Lancz“ gereblyék

Klusch János Cluj, Calea Regele Carol II. 113. - Telefon: 26-45.

Az állatok nyári takarmányozása.

A május végén és június közepén beállott esőzésekre úgy a legelő, mint a nyári takarmánynövények jól zöldülnek. Így állataink nyári takarmányozása még nem okoz különösebb gondot. Lehetőleg arra törekedjünk, hogy a fűevő háziállataink tápláló anyag szükségletét legelővel biztosítsuk. A kaszált zöldtakarmányt csak akkor etessük, ha a legelőkön nem találnak elegendő termelő táplálékot. A kaszált zöldtakarmányok közül elsősorban a növények királya — a lucerna — jön tekintetbe, utána következik a lóhere, zabos bükköny és más takarmánynövény. Az idén a csalamádét aránylag későn etethetjük, mivel fejlődésében a késői tavaszodással igen hátramaradt. A csalamádét ígás ökrökkel és hizómarhával értékesíthetjük, mert a száraz anyag igen gazdag keményítőértékben, de szegény fehérjetartalmu. Amennyiben tehennel és növendékmarhákkal etetjük, ajánlatos a fehérjehiány más fehérjedús takarmánnyal, vagy abrakkal pótolni. Ne feledkezzünk meg a mesterséges évelő takarmánynövények tábláit kaszálás után azonnal megboronálni, mert így serkentjük azok sárgászását és megőrizzük a talaj nedvességét.

A kancák fedeztetését e hónapban beszüntetjük és az 5—6 hónapos korban lévő csilókat ajánlatos elválasztani. Törekedjünk arra, hogy a csikók még szopós korukban abrakkal és szénával jóllakhassanak. A választott csikókat tartsuk legelőn és adjunk két és fél kg. zabot és fél kg. jó minőségű olajpogácsát, vagy hüvelyes magdarát nekik. Továbbá pótoljuk takarmányukat jó minőségű rétiszenával, vagy korán kaszált lucernaszénával. Az abrakot egészítsük ki két deka szénsavas mésszel, ha azonban lucernaszénát etetünk, úgy nem szabad meszet adagolni. Az ígáslovakkal kaszált zöldtakarmányt etetünk és a munka nagysága arányában abrakkal egészítjük ki. Szükségből a lovakat tavaszi szalmán, szecsán és abrakon is eltarthatjuk.

A szarvasmarhák a legelőre járnak. Tenyészállatoknál ez egészségi szempontból is elengedhetetlen. A szabad mozgás megakadályozza a gümőkór terjedését. Ha a tehének a legelőn nem laknak jól, úgy egészítsük ki takarmányukat pillaknak jól, úgy egészítsük ki takarmányukat itthon kaszált lucernával, lóherével, vagy zabos-bükkönnyel. A csalamádét inkább az ígás és hizómarhák részére biztosítsuk. A legelő nálunk 6—8 liter tej termelésére képesíti az állatokat. A hővebben tejelőekkel etessünk pótabrakot. Egy liter tej előállítására 0.4 kg-nyi abrakkeveréket számíthatunk. Az elválasztott borjúkat járassuk ki közeli legelőre, de inkább a reggeli és késő délutáni hűvös időben. Egyébként tartsuk őket hűvös istállóban és adjunk nekik havonta 2¼—2½ kg. fehérjedús vegyes abrakot, jó minőségű rétiszenát, esetleg lucernaszénát. A rétiszenát pótoljuk 1%-nyi szénsavas mésszel. A növendék

űszökökkel is a legelőn kívül etessünk 1—1½ kg. abrakkeveréket és egészítsük ki 3 deka szénsavas mésszel. A téli malacok a tarlón jól összededik a szemet, ezenkívül adjunk még 0.3 kg. árpadarát és 0.2 kg. hüvelyes darát vagy olajpogácsát fejenként és egészítsük ki két deka szénsavas mésszel. A york sertést lucernalegelőn tartjuk és napi 1—1.8 kg. vegyes abrakot kapnak. A 8—10 hetes elválasztott york malacok legalább egy kg. abrakot fogyasztanak. A fejlődő york sertésnél előnyös, ha lefölezött tej áll rendelkezésünkre, melyből naponta két-három litert jól értékesíthetünk. A lefölezött tejet itassuk édesen, vagy ha frissen lefölezött tej nem áll rendelkezésünkre, úgy várjuk meg, míg az megsavanyodik, mert a félig savanyu tej emésztési zavarokat okoz.

A juhok júliusban szintén a legelőn vannak. Az országos gyenge juhászati eredmény általában annak tulajdonítható, hogy a juhok legelője mindig igen gyenge. Naphosszat csak a kopár hegyoldalakon sétálnak. Nagybirtokon, ahol juhot is tartanak, tanácsos a lekencei vetésforgót alkalmazni, ahol a lóherét meghagyják harmadévre is ugarnak, de a földet ősszel és tavasszal megboronálják. Ne feledjük el, hogy belterjes juhászásban nyáron is pótolják a legelő hiányát kaszált zöldtakarmánnyal, vagy abrakkal.

VITOL

Magasértékű, standardizált vitamin táppor háziállatok részére.

A Vitol a bucarestii állatorvosi fakultás, úgyszintén a budapesti m. kir. kémiai intézet vegyelemzése szerint minimálisan 50.000 (ötvenezer) nemzetközi vitamínegység (ötmillió P. E.) tartalmaz kg.-monkint és ezen tartalmat hónapokon keresztül változatlanul megtartja.

A Vitol a csontrendszert és így a szervezetet erősíti, fejlődésüket elősegíti, zavartalan gyors hízásukat biztosítja, az angolkórt, a csontlágylulást, a himlőszert és egyéb kiütéseket, a gyapjúragást megelőzi, illetve meggyógyítja, az állatok ellentálló képességét különböző betegségekkel szemben fokozza és a tej hozamát és vitamintartalmát növeli.

A Vitol napi adagja:

Malacnak 3 hónapos korig 2½ gr. = ½ kávékanál.
3 hónapon felüli malacnak naponta egyszer 5 gr. vagyis ½ evőkanál.

Sertéseknek naponta 10 gr., vagy egy evőkanál.

Tejelő tehéneknek, kancáknak naponta 20 gr. vagy 2 evőkanál.

Juhnak naponta 10 gr., 1 evőkanál.

Báránynak naponta 5 gr., ½ evőkanál.

Baromfinak és prémes állatoknak egy kg. eleségre 5 gr., vagy ½ evőkanál.

A Vitol vitamin tartalmáért szavatolunk és az bármely állami kémiai intézet által bármikor ellenőriztethető.

A VITOL-t a magas földművelésügyi Ministerium 15600/938. sz. engedélye alapján készíti és forgalomba hozza:

FARMACIA M. Dr. CRISTEA

TIMIȘOARA III.

Plaja Lahovari 1. Telefon 862.

Az angora nyúl tenyésztése.

Irtá: Szöcs Zoltán.

Aki angora tenyésztéssel foglalkozik, annak tisztában kell lennie azzal, hogy mit akar. Ha kevesebb munkával és befektetéssel csak azt óhajtja, hogy családjának téli melegruha-szükségletét biztosítsa, úgy szerezzen be 6—8 darab kasztrált (herélt) állatot és ez a pár darab leadja azt a mennyiséget, amelyből egy 4 tagu családnak fenti szükséglete előállítható. A rokkán vagy guzsulyon, házilag szépen megfonva, kötve, vagy horgolva szép dolgok állíthatók elő.

Azért említek e célra herélt állatokat, mert ezek a legjobb, legszebb gyapjutermelők, továbbá nemtelenségüknel fogva csendes, nyugodt természetűek, nincsenek kitéve a fajfenntartás okozta időszakonkénti nyugtalanságoknak. Nem tépik meg magukat időnként, mint a nőstények és nem verekednek egymással, mint a hímek; ennél fogva a gyapju szép egyenletesen nő és megfelelő nagyobb ketrechen többen együtt tarthatók, ami a gondozás terén nagy előny. Minél nagyobbra fejlesztjük angora tenyésztésünket, annál több a munkánk és a gondunk, ezzel párhuzamosan természetesen a bevételi lehetőségeink is növekednek.

Viszont ha az ember azzal a céllal lát hozzá, hogy a tenyésztéssel pénzt lásson, úgy több szempontot kell figyelembe vennie.

Ha „gyapju“-ra megyünk, úgy minden kifejlett példánynak egy, legalább 40—50 cm² külön férőhelyre van szüksége (kivéve a herélteket). A férőhelyek — ketrecek — úgy legyenek egymásmellett és felett elhelyezve, hogy a vizelet, valamint az ürülék a ketrecből önműködően eltávolodhassék s ezáltal egymás gyapját be ne piszkolhassák. A gyapjunak ugyanis hófehérnek és gondozottnak kell lennie.

Hogy ezt elérhessük, helyezzük praktikus olakba a nyúlakat.

Harmadik — mondhatnám legelső — feladatunk a táplálás és utána a gondozás kérdése.

Tudjuk, hogy az angora, mint általában fajtája, — minden konyhai és zöld hulladékot elfogyaszt, azért „mindent“ még se adjunk nekik, mert pld. csirázó, nyers burgonyahéjtól hamar elpusztulnak.

Dolgozzunk ki egy étrendet, s a legfőbb elv a változatosság legyen. Mindennap ugyanabban az időben etessünk. Ahány ház, annyi szokás, — mondják. Minden tenyésztőnek ki-

alakul a maga módszere és azt kiki jónak látja.

Mivel az etetés kérdésében sokan fordulnak hozzám, tájékoztatásul közlöm, hogy nálam reggel 7 órakor minden állatnak fejenként 3—4 dg. zabot adok. Amikor ezt megették, viz helyett az etető rácsba egy összmaréknyi zöldet, utána két marék szálastakarmányt (legjobb az apró rétiszéna vagy sarju) adunk.

Délben 12 órakor, nyáron viz helyett kb. két jó marék zöldet, télen 1—2 szelet répát kapnak, utána pedig az etetőbe kb. 5 dg. szénát teszünk, de csak ha az előbbieket már megették.

Este 7 órakor jön a harmadik etetés. (Téli rövid napokon csak reggel és este etetünk.) Először a reggeli adag zabot adjuk újra, amire ugynevezett lágyételt kapnak és pedig vagy főtt burgonyát korpával keverve, vagy pedig apróra vágott répát, szintén korpával behintve. Mennyiség kb. 15—30 dg. fejenként. Mikor ezt megették, éjjelre kb. 8—10 dg. szénát adunk. Nálam naponta így étetnek s a módszer régóta jól bevált.

Az élelem adagoknál főszabályt felállítani nem lehet, de leghelyesebb, ha fenti mennyiségek keretei közül, pl. zöldből többet ne adjunk, mint amennyit kb. félóra alatt, lágy eleségből pedig, amennyit 15 perc alatt elfogyaszthatnak. Jó, ha széna mindég van előttük.

Szándékosan irtam több helyen „viz helyett“, mert a vízzel való itatást a legtöbb tenyésztő kerüli. Ha van friss zöld, télen nyers répa, vagy tök, úgy vizet csak ezekből vegyen az állat szervezete.

Ha nem rendelkezünk fenti víztartalmú anyagokkal, akkor naponta itassunk egyszer kutvizet, de az itató edényeket utána vegyük ki az olakból, hogy azok tisztán maradjanak.

A lágy eleséget lehetőleg változtassuk, úgy, hogy egyik nap burgonyát, másik nap répát, harmadik nap esetleg főtt tököt (korpával) kapjanak s akkor nem unják meg és szépen gyarapodni fognak.

Az állatokat nem szabad elhizlalni, csak arra kell törekedni, hogy minél jobban kinőjjék magukat, mert minél nagyobb a test felülete, annál több a gyapju.

A főtt ételeket úgy morzsálékony állapotban (nem higan) hetenként kétszer megszózza adjunk.

Az eredményes gyümölcsfavédelem

A gyümölcsstermelők olykor áldozatokkal végzik az időszerű permetezéseket. Az utasítások pontos betartásával is panaszolják, hogy ennek ellenére a permetezés eredménytelen. Az ilyen panaszok közül felsorolunk néhányat:

A nyár folyamán nyolcszor permeteztem almamoly ellen olyan alaposan, hogy még csorgott a permetlé és az első permetezést még akkor elvégeztem, amikor az első férges almát találtam:

vagy: a nyár folyamán tizszer permeteztem levéltetű ellen, mégis tetvesek a fáim;

vagy: rügyfakadás előtt 2½%-os bordói lével permeteztem őszibarack-fáimat, a virágzás után pedig többször mézskénlével és mégis összesodródtak, lehullottak levelei és lehullottak a gyümölcsök;

vagy: a szőlőt virágzás után 6—8-szor is permeteztem és a peronoszpóra mégis leperzselté termésemet.

És még számos panaszt sorolhatnánk fel.

Mindezen panaszokra a válaszuk az, hogy a permetezést nem végezték szakszerűen, azért maradtak azok eredménytelenek és nem voltak gazdaságosak. Vegyünk csak sorra egy néhány panaszt:

Az almamoly ellen sikeres védekezést csak úgy lehet végezni, ha megfigyeljük az almamolypillék rajzásának kezdetét. Kb. az első pillék megjelenése után hat-nyolc nap mulva, vagyis a téli almafajták elvirágzása után mintegy két hét mulva kell az első arzénos permetezést elvégezni. Ilyenkor természetesen még férges almát nem lehet találni. Majd 10—12 napi időközben a permetezést még 3—4-szer kell megismételni. Kb. 3—4-szer kell az almamoly második rajzási ideje alatt is permetezni. De a permetezéseket nem csurgásszerűen, hanem ködszerűen kell elvégezni, hogy a permetlé finom eloszlás-megvédendő kis alma — vagy körte gyümölcsökre. Még kevesebb permetezés szükséges és az még eredményesebb lesz, ha június közepétől a fák derekára szalmából, szénából, fagyapothból, ujságpapirból csavart, vagy hullámos napiros fogóöveket kötünk fel és kéthetenként azokat ujakkal cseréljük és a régieket pedig elégetjük. A gyümölcszodás-kor az elhelyezett fogóöveket csak a tavaszi

tisztogatási munkálatok alkalmával kell leszedni. Ilyen védekezéssel a termés kb. 80—90%-ának féregmentesnek kell lennie.

A levéltetvek ellen a gyakorlatban többnyire csak akkor szokták a permetezése megindítani, amikor egyes fákat a levéltetvek már ellepték, már pedig a levéltetvek ellen az első permetezést akkor kell végezni, amikor az első tetveket megtaláljuk.

Ilyenkor azokat valamilyen börméreggel, szappanos nyers nikotinos oldattal, szappanos kvasszia lével, vagy szappanos rovarporos (piretrimos) lével meg kell fűrosztani. Azután 8—10 napon belül a fákat át kell vizsgálni és az esetleges tetves ágakat, vagy fákat ismét meg kell fűrosztani. Az átvizsgálás és részleges permetezés után kb. 10—12 nap mulva ismét meg kell permetezni, de akkor már a fákat újra teljesen megfűrosztjuk. Ha az átvizsgáláskor tetűt nem találunk, úgy 8—10 nap mulva az átvizsgálást újból ismételjük meg. Rendes körülmények között két fűrosztó teljes permetezéssel és 1—2 átvizsgálás után végzett permetezéssel a levéltetveket annyira kúrthatjuk, hogy a nyár folyamán már komoly bajt nem okoznak. Jól jegyezzük meg azonban, ha összezsugorodott leveleket találunk, azokat a permetezés előtt okvetlen szedjük le, mert azokba belepermetezni nem tudunk s a levéltetvek abban bent maradnak.

Az őszibaracklevél fodrosodás ellen csak úgy lehet eredményesen védekezni, ha rügyfakadás előtt közvetlenül 2%-os, majd pedig a rügyfakadás és virágzás között, amikor még egy bimbó sem nyílt ki, 1%-os fűrosztás-szerű bordói lé permetezést végzünk, úgy, hogy a kinyílt rügyek, a permetlétől jól átázzanak. Aki ezt a rügyfakadás-kori permetezést nem végzi el, virágzás után védekezhet mézskénlével többször is, őszibarackfája levélfodros lesz. Természetesen ha a fertőzésre a körülmények kedvezőek.

Aki a rügyfakadás előtt 2%-os bordói léhez 100 literenként ½ kg. szénkén (kolloid kén) szert (pld. Amonil, Suraprol, Sulmit) is ad, az fölösleges költséget okoz magának, mert az ilyen elemiként kolloid állapotban tartalmazó szerek a kénporhoz hasonlóan csak akkor tudják kifejteni a hatásukat, ha a kipermetezés-kor legalább 19 C° meleg van.

Az ilyen rügyfakadáskori permetezéstől tehát nem várhatjuk azt, hogy a lisztharमतot elölje, még ha a permetlé kéntartalmu is. De jól jegyezzük meg, hogy a kéntartalmu permetlevelek (mészken, novokén, Solbár) a rügyfakadás előtt alkalmazva is hatásos.

A szőlőperonoszporája ellen ködszerű bordói lé permetezés is csak akkor eredményes, ha azt lelkiismeretesen végezzük el.

A bordói lénél a rézgálicot töltjük a mészhez, a permetezésnél pedig különös gondot szentelünk a levelek fonákjára. Elmulaszthatatlan a virágzás befejezése utáni rögtön alkalmazott permetezés.

Az eredmény tehát nem attól függ, hogy

hányszor permetezünk, hanem attól, hogy a permetezést mikor, milyen szerrel és hogyan végezzük el.

A permetezések idejének helyes megválasztására vonatkozólag még csak annyit, hogy a permetezések nagyrészt a korutavaszi rügyfakadás előtt, majd a virágzás előtti és utáni időszakra összpontosítjuk. Vagyis ha azokat nagyrészt a különféle állati és növényi kártevők életrekelésének és nem az elszaporodásának idején (nyáron) végezzük el és ha azok az egyes kártevők életmódjához is alkalmazkodnak, akkor a nyár folyamán általános és költséges védekezésre, illetve permetezésre már nem sok szükség lesz.

A gyümölcsértékesítés tizparancsolata.

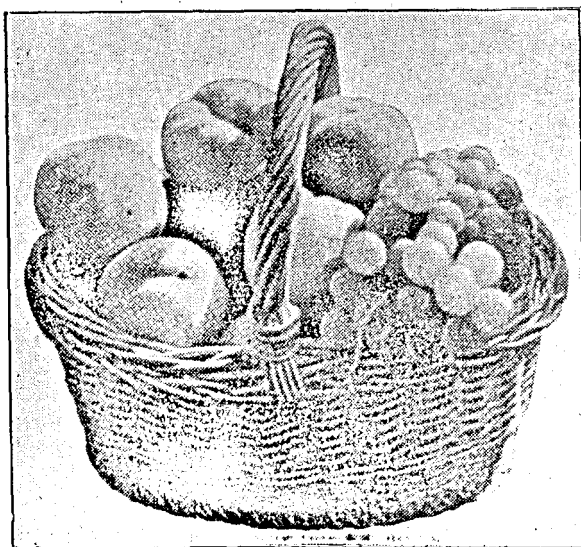
1. Cseresznyét, meggyet szedj szárral együtt száraz időben, majdnem érett állapotban, rothadás, repedés és foltmentesen.

2. Kajszinbarackot szedj kétharmad éretten, nem zölden, foltmentesen, rothadás, ütődés nélkül és rakd bélelt kosarakba. Vigyázz, hogy szedésnél, csomagolásnál a barack meg ne nyomódjék, mert ez szállítás alatt foltta válik s a barack a vevőig megrothadhat.

Piacra rugózott kocsin szállítsd, kisebb, 10–15 kg-os kosarakban, melyek alá tégy bőven szalmát, hogy az áru ne rázódjék.

Egy szabvány ladába csak egyenlő fajtájú, nagyságu, színű és egyformán érett barackot csomagolj.

3. Szilvát szedj szárral száraz időben, kétharmad éretten, hamvasan. Férges, kényszererett, félérett, szárnélküli, nem hamvas szilva nem alkalmas piacra.

4. Nyári almát kifejetten, pajzstetű és féregmentesen, óvatosan kézzel szedj a kosárba. Piacra ladában vagy kosárban, de ne zsákban szállítsd, s vigyázz, hogy ne ütődjék. Fajtaazonosságra, fajtisztaságra ügyelj.

5. Őszibarackot könnyű, tiszta kézzel, nagy gondal szedj. Eladásra csak kétharmad érett, de nagyságban kifejetten, folt-, ütődésmentes gyümölcs alkalmas.

6. Csemegeszőlőt csak száraz időben szedj és csomagolj. A szőlőtökérről lehetőleg közvetlenül a csomagolóládába rakj.

7. Piacra csak egyfajtájú csemegeszőlőt csomagolj. — Szedésnél és csomagolásnál óvd meg a szőlőbogyók hamvasságát.

8. Külföldi szállításra csak érett fürtöket szedj; földes, homokos fürtöket ne vigyél piacra. A kivitelre szánt fürtöket ollóval távolítsd el a rothadt, sérült és fejletlen bogyókat, a túltömött fürtöket ollóval ritkítsd.

9. A csomagolóládába a fürtöket ne nyomkodd és a nagy fürtöket ne vágd el.

A csomagolóládába alul, felül egyformán szép fürtöket tegyél, mert az árut diszíteni, „tükörözni“ nem szabad.

10. A csomagolásnál gondolj arra, hogy ha túltömöd a ladába, az alsó fürtök bogyói megrepedeznek és az áru minőségét rontják.

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR B.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

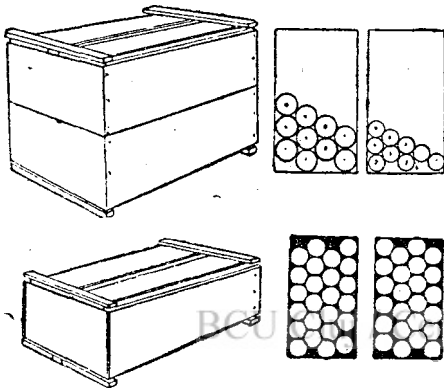
FIÓKÖZLET:
Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

A gyümölcs helyes csomagolása.

Az „Erdélyi Gazda“ múlt havi számában beszámoltunk a korai gyümölcsök szakszerű csomagolásáról. Most folytatjuk cikkünket a nagyobb gyümölcsök csomagolására használatos ládák ismertetésével.

Az almát és körtét a következő méretű ládába csomagoljuk:

a) *A nyári kisebb almát és körtét* 42 cm. hosszú, 25 cm. széles és 16 cm. magas ládába tesszük. A ládába 10 kg. gyümölcs fér. A deszka vastagsága 5 mm., szélessége 7 cm., a lécek között 2 cm. hézagot hagyunk.

Alma és körte csomagolására megállapított országos méretű láda.

b) *A nagyobb gyümölcsű nyári almát és körtét* 60 cm. hosszú, 34 cm. széles és 20–28 cm. magas ládába csomagoljuk. A láda ürtartalma 20–25 kg. gyümölcs. A deszka vastagsága 6 mm., szélessége 7 cm. A hézagok nagysága 2 cm.

c) *A téli alma és körte csomagolásához* szükséges láda méreteit szintén itt közöljük. Hossza 50 cm., szélessége 34 cm., magassága 14., illetve 28 cm. A ládába 15–24 kg. gyümölcs fér. A láda két végét 17 mm. vastag deszkából készítjük. Az oldalfalai 6 mm. vastag. Az alsó és felső felét két deszkából készítjük és közte 1 cm. hézagot hagyunk.

A 10 kg.-tól 50 kg. súlyig terjedő ládának felül és alul 2½ cm. széles és 1 cm. vastag keresztlécet alkalmazunk. Az alma és körte ládába való elhelyezését a mellékelt képen mutatjuk be. A csomagolásnál fagyapottból egy puha réteget alkalmazunk a láda aljára, majd erre tesszük sűrű sorban a gyümölcsöt. Igyekezünk a gyümölcsök közötti hézagot is fagyapottal jó szorosan kitölteni, mert így a szállításnál nem mozog amit csomagoltunk és sértetlenül érkezik meg az áru.

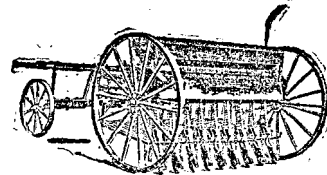
Ne feledjük, hogy nem elegendő a gyümölcsöt csak jóminőségben előállítani, hanem azt megfelelően és tetszetősen kell piacra hoznunk, ha azt a jövedelmét, amit a kereskedő szakszerű csomagolással ér el, mi akarjuk bevételezni.

KÖNYVISMERTETÉS

„Gyakorló Méhészek Könyve“ címmel csinos kiállítású, tartalmában gazdag könyv jelent meg az elmúlt évben Ardeal könyvpiacán. Szerzője Blénessy Károly, csikszentdomokosi nyugalmazott tanító, kinek neve igen előnyösen ismert nemesak miközöttünk, hanem a külföldi méhészek körében is. Blénessy könyve, mely több évtizedes kísérletezésnek és gyakorlati tapasztalatnak az eredménye, a csiki havasok tiszta levegőjében született. Minden sorából kiérzik lán-goló szeretete méhei és őszinte lelkesedése a méhészet iránt. E könyvet olvasva a gyakorlott méhészt is sokat tanulhat belőle. Nekünk ardeali méhészeknek különösképen érdekes a könyv, mivel az itteni kísérletek és tapasztalatok alapján íródott. Előfizetések a szerző címére küldendők: Blénessy Károly, ny. tanító, méhészt, *Sándominic, jud. Ciuc.* Ára 116 lej postai portóval együtt.

Bencédi Márton.

40

Legújabb rendszerű párossoru kanalas

vetőgépek

külföldi anyagból készült,
különböző nagyságú

ekék, kapálók

az összes mezőgazdasági gépek, azok
alkatrészei és szakszerű

Javítása garancia mellett

Holczmann József géplakatos

Carei, jud. Sălaj.

Zöldségkertészet

Korai karalábéfajták tenyészideje 12—16 hét. Junius—juliusi vetésből őszi zsenge-finom gumókat fejlesztenek. Nyári vetésre is alkalmasak, különösen a bécsi fehér és kék üvegkaralábé, mely lapos gumóju finom levélzetű fajta, az Angol kék és fehér üvegkaralábé. gömbölyded magasabb gumóju, lassabb és erőteljesebb fejlődésű, kevésbé fásodó fajta. továbbá a kettő keresztződéséből származó, ugyancsak gyorsan fejlődő Delicates karalábé ujdonság.

A karottasárgarépa magját korai használatra rendszerint januárban vetjük melegágyba. A szabadföldbe pedig korán tavasszal vetjük. Ha azonban télen is friss karottát szándékozunk a háztartásban használni, vagy a piacon értékesíteni, akkor júliusban kell a karotta magját vetni. Erre a célra a „Párisi piaci“ gömbölyű és a „Duvicki“ korai karotta a legalkalmasabb. Egyenként tetszés szerint, más fajtát is természetünk. A termesztési kívánt karottafajta magját júliusban a szokásos módon vetjük szabadföldi ágyásba. 25 cm sortávolságra. Vetés után az ágyat a kiszáradás ellen apró szalmás trágyával vékonyan behintjük és a talajt állandóan nyirkosan tartjuk. A karotta rendes ápolással őszi jól kifejlődik. Azután nem kell mást tennünk, mint a veteményt a téli fagy ellen deszkával körülvenni és ugyancsak deszkával letakarni, amire nagyobb hidegben még más takaróanyag is kell. A terményt azután télen bármikor felhasználhatjuk, illetve, mint friss terményt értékesíthetjük.

A paradicsom kezelése és permetezése. Sajnos még sokan nem ismerik faluhelyen a paradicsom helyes ápolását és gondozását. Sok esetben a sűrű ültetés és a karózás hiánya, továbbá a szükséges permetezés elmulasztása miatt a paradicsom tönkre megy, esetleg a legjobb esetben silány termést hoz. Amint a palánta növekedni kezd és a főhajtáson kívül már több oldalhajtást fejleszt, azok közül 2—3 legerősebb hajtást kiválasztunk, a többi pedig tőből kimetszük. Ilyen módon mindenik paradicsomon csak 2—3 főhajtást nevelünk s azokat a karóhoz kötjük. Ezek a hajtásokon a levelek hónaljából (tővéből) hónaljajtások fakadnak ki, amelyeket 5—7 centiméteres korukban ki kell metszeni, hogy a tő el ne sűrűsödjék. Az így gondozott paradicsom erőteljesen fejlődik és bőven terem. De ezenkívül a paradicsomot a ragya és egyéb betegségek ellen bordói lével permetezni is kell, épen úgy mint a szőlőt. Permetezésre egy százalékos bordói lét használunk 3—4 hetenként.

A zöldségfélék felmagzása. Gyakran előfordul, hogy a vöröshagyma, sárgarépa, petrezselyem, karalábé, feketegyökér egy-egy példány már az első évben virágszárt fejleszt. Az ilyen rendellenes virágzású zöldségféle fejlődésben viszszaesik, értéktelenné válik. Ha pedig magját meg-

érlelné, fejletlensége és átöröklő rossz tulajdonságai miatt, vetésre alkalmatlan. A legtöbb esetben az ilyen rendellenes időelőtti virágzást a fejletlen silány mag okozza, de lehet hibás fajtájú ilyen tulajdonságú mag is. A karalábé időelőtti, korai felmagzását sokszor megfázás okozza. Az ilyen rendellenes felmagzott zöldségfélékről, melytől a virágszár mutatkozik, a virágszárt metszük le, s ha hagyma, illetve gyökér annyira kifejlődik, hogy felhasználható, szedjük fel. *Mag-nak az ilyen növényeket semmiesetre sem hagyjuk meg.* A sóska, rebarbara, torma stb. évelőnövény fejlett tövei évről-évre fejlesztenek virágszárakat. *Ezekről idejekorán metszük le a virágszárakat, mert a magképződés nagyon meggyöngyíti a növényeket.*

Júliusban vethető magvak. Korai termények felszedése után a kiürült területre június végén vagy július elején 30 cm, sortávolságra, 3 cm mély barázdába ritkán vetjük a téli feketerekek magját. Ugyanebben az időben vethetjük mélyebb fekvésű nyirkos talajba a csemegetengerit és zöldbabot. Ezenkívül szabadföldi palántaágyba korai karalábé és endiviasalátamagot őszi felhasználásra. Az endiviasalátamagját téli felhasználás céljára, július végén, vagy augusztus elején kell vetni.

A retek, reggel méreg, délben éték, este orvos-ság. Mélyen munkált televényben bővelkedő közepkötött talajt kíván. A friss trágyát nem kedveli, attól keserű és csipős ízű lesz, de a vizet annál jobban meghálálja. Magját április közepétől kezdve vetjük főterményként 30 cm, sortávolságra és 3 cm. mélységű sorokba. De mint közterményt is természetünk a káposzta vagy paradicsom sorok között. Igen jó fajtái a János-napi sárga és a Strassburgi fehér stb.

A dinnye indáinak lerögzítését el ne mulasztjuk, mert a viharos, szeles idő összekuszálja és megrongálja azokat. A szél rongálása ellen úgy védekezünk a legegyszerűbben, hogy az indákat egy-egy helyen friss, nyirkos földdel feltöltjük. Ha a föld felszíne száraz, a száraz földréteget a lerögzítés helyén kaparjuk el és azután más helyről kiemelt, nyirkos földet helyezünk az indára. E leföldelés azért is előnyös, mert az inda gyökereket fejleszt a leföldelés helyén és így több táplálékhoz jut a dinnyető. A leföldelés igen cél-szerű az indás, kuszó tökfajtáknál is.

Méhészek! „Gyakorló Méhészek könyve“

Sem kezdők sem haladók nem nélkülözhetik Blénessy Károly szakmunkáját. 116 lej beküldése ellenében ajánlottan küldi meg a szerző. Utánvetel drágább.

Blénessy Károly, Sándomic, jud. Ciuc.

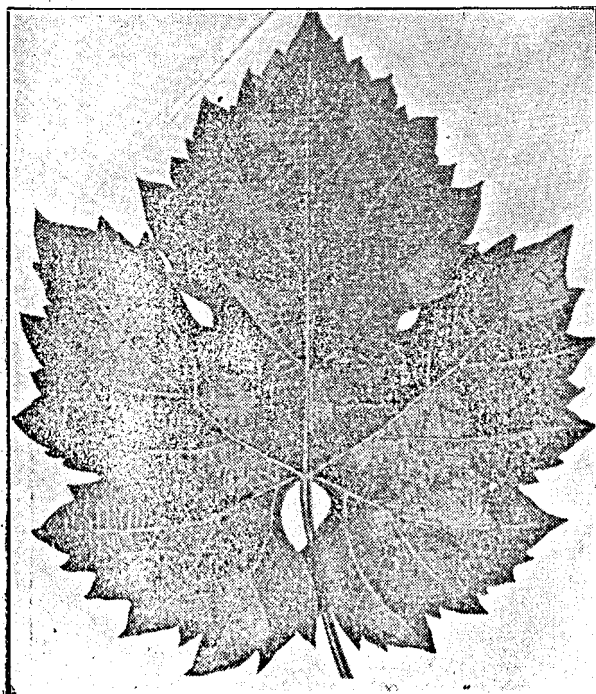

Védekezés a peronoszpóra ellen.

Irta: Seyfried Ferenc.

Amerikából a kukorica, burgonya, dohány, paprika és más hasznos növényen kívül sok növényi kártevő is átjött Európába. Így a szőlő két legnagyobb veszedelme: a filoxera és a peronoszpóra is onnan származik. A filoxera a szőlőt elpusztította Európa majd minden vidékén, míg rájöttek, hogy az amerikai alanyra való ol-tással kitűnően védekezhetünk ellene. Nagy előnye ennek, hogy a telepítéskor egyszer s mindenkorra elintéztük a filoxera veszedelmet.

A peronoszpóra ellen, mint ismeretes, bordóleves permetezéssel védekezhetünk, de ezt minden évben többször is meg kell ismételnünk, hogy a betegség fellépését megakadályozzuk. A permetezés szaporítja a munkát és apasztja a jövedelmet, mert a rézgalic ára az államok fegyverkezésével állandóan emelkedik. A tudomány mindent elkövet, hogy kevesebb permetezéssel ugyanazt az eredményt érjük el, azért is, mert minden permetezés a szőlő fejlődését 3—5 nappal visszaveti, ami érthetően a minőség rovására megy.

A peronoszpóra a szőlőleveleken „olajfoltokat” okoz.

A peronoszporát egy gomba okozza, aminek a tudományos neve *Plasmopara viticola*. A betegség a szőlő minden zöld részét megtámadja.

A szőlő levelén átlátszó foltokat, úgynevezett olajfoltokat okoz. Nedves időjárásakor a foltok alján fehér kivirágzás jelenik meg. A fehér bevonat, cukorporhoz hasonlít és apró spórákat termel, mely a betegség továbbszaporodó szerve. A levél megtámadott része elsárgul, majd megbarnul. Erősebb fertőzés esetén az egész levél lehull. Ilyenkor a tőkék teljesen levél nélkül maradnak. A levél megbetegedése a termést rontja, úgy minőségileg, mint mennyiségileg, sőt a jövő évi kilátásokat is gyengíti, mivel a termővesszők nem érnek be. A levélben fejlődő gomba egy mérgező anyagot termel, amivel az egész tőkét megmérgezi.

A szőlő virágjait szintén megtámadja a peronoszpóra, különösen esős, ködös időben. A virágfürt elfonnyad, összeszárad és lehull.

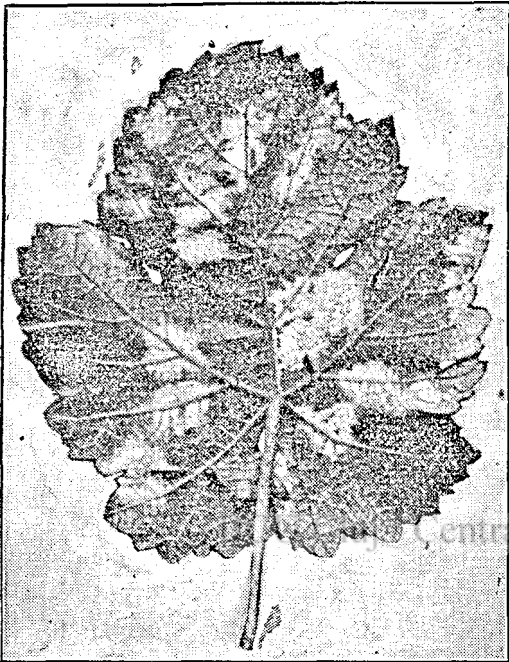
A fejlődő bogyókon először világosabb foltok okoz a betegség. A bogyó fejlődésében visszamarad, majd beesik, később barna színű lesz és børszerű kinézetet kap. Nedves időben a bogyókon is kivirágzik a peronoszpóra. Amint a növekedésben eléri a borsó nagyságot, a betegség csak a száron keresztül támadja meg a bogyókat. Ilyenkor a beteg folt terjedése a szár tövétől kezdődik.

A fiatal hajtások szárait csak erősebb fertőzés esetén, kimondott peronoszpóra évben támadja meg a betegség, vagy akkor, ha nem védekezünk ellene.

A peronoszpóra gomba az ősszel lehulló levelekben telel át. Tavasszal a telelő spórák csirázhatnak és könnyebb fertőző alakot vesznek fel. Ezt a tavaszi nagyobb esők a szőlő alsó levelére juttatják a felvert sárral és ha az időjárás elég melegre fordul, megtörténik az első fertőzés. Egy esőmérő és maximum-minimum hőmérő segítségével a fertőzés pontosan megállapítható. — Ugyanis az első fertőzéshez kb. 10 mm. eső és legalább 10—12 C° meleg szükséges. A fertőzéstől a peronoszpóra kivirágzásáig egy bizonyos idő telik el, amit *lappangási időnek* nevezünk. A permetezést akkor tanácsos végrehajtani, amikor a szőlőt a betegség már megfertőzte, de még nem vrágzott ki, illetve a levelek alján a fehér

bevonat még nem jelentkezett. Tudományos kísérletek alapján megállapították a lappangási időt. Így:

május közepén	14—17 nap.
május végén	11—13 „
junius elején	10—12 „
junius közepén	9—10 „
junius végén	6—7 „
július és aug.-ban	5—6 „

A lappangási idő elteltével fehér cukorporhoz hasonló „kivirágzás” jelenik meg a fertőzött levelek fonákján.

A bogyónál a lappangási idő junius elején 12—14 nap, junius közepén 9—11 nap, majd megnyulik 12—14 napra. Később a bogyók héja megvastagodik, a légzőnyílások elzárulnak és a gomba csak a kocsányon keresztül fertőzheti meg. Ez esetben a lappangási idő 16—19 nap, mivel a gombafonal napon'a 2—3 mm.-nyi utat tesz meg.

Az első fertőzés után a nyári esőzések második, harmad és további fertőzést okoznak. Ez alkalomból elegendő 4 mm. eső 12 C fok éjszakai hőmérséklet mellett. A gomba fertőző csirái mindig a levél légző nyílásán keresztül és pedig az alsó felén hatolnak be. Mivel egy tenyérnyi levélfelületen a levél alsó lapján 2—3 millió légzőnyílás van, míg a felső lapján csak 3—4 ezer. *Permetezésnél ezért különös figyelemmel legyünk a levél alsó felére.*

A peronoszpora leküzdésére sokféle szert ajánlanak, de legjobb és a legolcsóbb mégis a rézgálic marad. A rézgálic, illetve az abból készült bordói lé megöli a levélre jutott gombaspórát és megakadályozza a betegség csirázását. A kivirágzáshoz ugyanis vagy eső, vagy erős har-

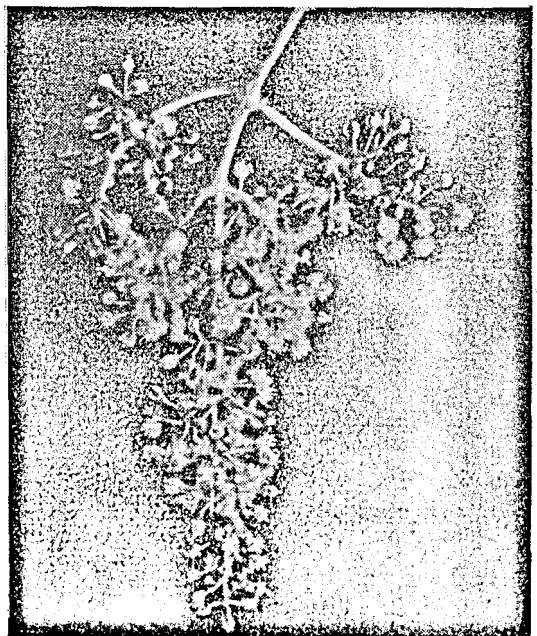
mat, esetleg tartós köd szükséges. Az ilyenkor a szőlő levelén képződő nedvességben a rézsók feloldódnak és elpusztítják a fejlődő gombát.

A bordóilé készítésénél és általában a permetezésnél a szőlősgazdák igen sok hibát követnek. Elsősorban a rézgálicot szerezzük be közösen és mindig jó előre, mert így 21—22 lejért vásárolhatjuk azt.

A rézgálic savi vegyhatású. És ha tisztán juttatjuk permetlé alakjában a szőlőre, leperzseli a leveleket. Ezért mésszel közömbösítjük. A permetezőlé készítéséhez mindig frissen oltott meszet használjunk. *A frissen oltott szalonnás mészből 1 kg. rézgálicra 1 kg. meszet számítunk. Oltatlan mészből mindig a rézgálicmennyiség felét mérjük.* Tehát 1 kg. rézgálichoz fél kg. oltatlan meszet veszünk.

A bordói lé készítéséhez használjunk *lággy vizet.* Legjobb az *esővíz*, de a *folyóvíz* is megfelel, kút vagy forrásvizet csak utolsó esetben használjunk, mivel az oldat hamar leülepedik, nem tapad eléggé a levélhez és permetezni sem lehet vele finom ködalakjában.

Leírjuk 100 liter 1%-os bordói lé helyes elkészítésének módját. Egy 50 literes kádban feloldunk 1 kg. rézgálicot. A kékkövet vagy rézgálicot kicsi zsákba helyezük és egy keresztbetett rudon 10 cm. mélyen a vízbe eresztjük. Ez idő alatt 10 lit. vízben megoltunk fél kg. oltatlan meszet és sűrű mésztejet készítünk. A 10 liter mésztejet szűrőn keresztül 40 liter vízbe töltjük, melyet abba a kádba helyezük el, amelybe a bordói lé oldatot óhajtjuk készíteni. Ezután az 50 liter rézgálicoldatot vékony sugárban hozzáöntjük a mésztejhez, miközben állandóan keverjük. *Szakítsunk*

A megtámadott fürtön jól látható a peronoszpora fehér kivirágása.

azzal a régi, rossz szokással, hogy a mézstejet töltjük a rézgálic oldathoz, mert így a bordói lé rosszul tapad, csomósodik, összemegy és nem lesz olyan hatásos, mint amikor a rézgálicot öntjük a mézstejhez. Amennyiben a permetezést aznap

A peronoszpora spóratermő kivirágzása egy-egy szőlőbogyón 15 szőrösen nagyitva.

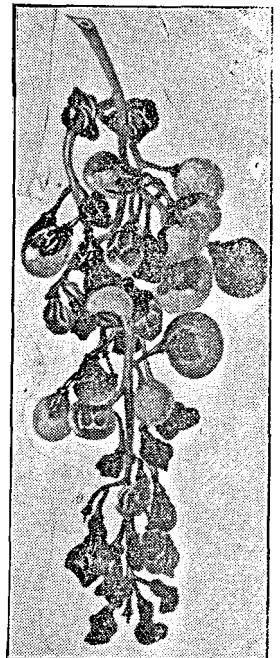
nem végezhetjük el, a bordói lé használhatóságát meghosszabbíthatjuk, ha minden hl. permetléhez 2 liter fölözött tejet adunk. A tejben a tejcukor a rézvegyületet hosszabb ideig tartja lebegő állapotban.

A bordói levet tanácsos fenolftaleinos papírral ellenőrizni. A permetező oldat ugyanis, ha nem tettünk elegendő meszet, savi vegyhatású marad és a leveleken perzselési foltokat okoz. A fenolftalein papírt házilag is előállíthatjuk igen olcsón. Egy deci erős szeszben feloldunk 1 gr. fenolftaleint, amit minden patikában árulnak. mivel hashajtónak is használják. Egy gramm ára 2 lej. A fenti oldatba öt ív fehér szűrőpapírt mártunk, majd megszáritjuk. Mielőtt bemártanánk a papírt, tanácsos 5 cm. hosszú és 2 cm. széles szeletekre vágni. A fenolftaleinpapír fehér színű és amikor a helyesen elkészített bordói lébe mártjuk, piros szín jelentkezik a megnedvesített részen. Amennyiben nem pirosodik meg a papíros, úgy még teszünk meszet az oldathoz.

A permetezéshez használjunk jókarban lévő permetezőgépet és a zöld részek permetezésénél fordítsunk különös figyelmet a levelek alsó felére, de borítsuk be védőszerrel a fürtöket és a fiatal hajtásokat is.

Ujabbán megállapították, hogy a helyesen elkészített bordói léből (ahol a rézgálicot töltötték a mézstejhez) gyengébb oldattal is elérjük a kívánt hatást. Így az első permetezéshez elegendő 1/2%-os oldat, a másodikhoz 3/4%-os oldat és csak a harmadik permetezéshez használunk 1%-os oldatot. Németországban például csak az ugynevezett peronoszpora években használnak 3/4—1, illetve 1 1/2%-os oldatot.

Nagy peronoszpora veszedelem esetén a permetezést porzással is kiegészíthetjük. A rézmészpor kiválóan védi a fürtöket. Hatásosabb a gyárilag készült rézkénpor, amit tűz felett hevített rézgálic, égetett mész és kénporból készítenek. A szerben lévő kénpor egyúttal a lisztharmat ellen is jó.

Amikor a bogyók a borsónagyságot túlhaladták a peronoszpora a kocsányon keresztül fertőz. A képen jól látható, hogy a betegség mindég a szár tövétől indul ki. A beesett rancos bogyók olyanok, mintha hőrből lennének.

A peronoszpora ellen akkor hatásos a védekezés, ha a permetezéseket mindig megfelelő időben hajtjuk végre. Országgrészünkben sikerült 25 peronoszpora jelzőállomást beszervezni, amelyek minden időben részletes útmutatást adnak a permetezés időpontjára és az oldat erősségére. Ahol nincsen megfelelő állomás, végezzük el a levél, illetve fürtpróbát az Erdélyi Gazda előbbi számának útmutatása nyomán. Igyekezzünk azonban jövőre egy jelzőállomást beszervezni. Biztossá tesszük munkánkat és jövedelmezőbbé szőlőgazdaságunkat.

Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt.

Álud, jud. Alba.

Fiók: Ocna-Mureşului—Marosujvár. — Postatakarékpénztári csekaszámla: 43007. Girószámla a B. N. R.-nál. — Alapítotott 1871-ben. — Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió Lei. Tartalékok: cca. 10 millió Lei. — Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

EGYLETI ÉLET

GAZDAKÖRI ÉLET

A szalontai gazdakör ötvenéves jubileuma.

A szalontai gazdakör pünkösd másodnapján ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját. Fél századdal ezelőtt kezdték meg a szervezkedést és azóta az összefogás jegyében dolgoztak napjainkig.

Az EGE központjából dr. Szász Pál elnök, gr. Teleki Adám, Telegdy László központi felügyelő, Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője és Koppány Rezső kerületi felügyelő jelentek meg. Eljött azonban báró Atzél Ede is, aki színién tanúja, akart lenni a gazdatársadalom nagy ünnepeinek.

A bihor megyei Gazdasági Egylet részéről dr. Markovits Kálmán elnök és dr. Markovits Manó földbirtokosok, Arad megye részéről Purgly László, továbbá Gyémánt Elek és Gyémánt Ernő, Bessenyei György, Bessenyei Zoltán, Bartos Adorján és

még számos környékbeli földbirtokos volt látható. A gazdaköri küldöttségek sorában feltűnt számos környékbeli birtokos is. Az érkező vendégeket a gazdakör székházában fogadták.

A délelőtt fél 10 órakor kezdődött istentisztelet után a „Redut”-ba vonultak. Az óriási befogadó képességű terem zsúfolásig megtelt. A hatóságok képviselőibe Călin Toader ezredparancsnok, Balogh György városi főjegyző, Debău Ioan tartalékos kapitány, rendőrfőnök, Nistea Jacob, a bihormegyei mezőgazdasági kamara elnöke, jelentek meg. Az egyházakat dr. Bánás László, pápai kamarás, Arday Aladár ref. esperes, dr. Nébel Abrahám főbbi és Ellmann hitközségi elnök képviselték. A kereskedelmi kör képviselőiben Kemény Károly elnök és Szilas Sándor alaltnök jöttek el.

Molnár György a Gazdakör ősz elnöke szólalt meg elsőnek, akit a hallgatóság, önzetlen közéleti munkássága miatt lelkes ünneplésben részesített.

Bejelentette, hogy az 50 éves jubileum alkalmából *Ófelsége II. Károly királynak hódoló táviratokküldöttek*. A hallgatóság állva hosszasan éljenczte az uralkodót. Az elnök ezután a gazdakör diszközgyűlését megnyitottnak jelentette ki és megkapó szavakkal beszélt elődjéről, akik a

gazdatársadalomnak ezt a gyönyörű átfogó szervezetét megteremtették.

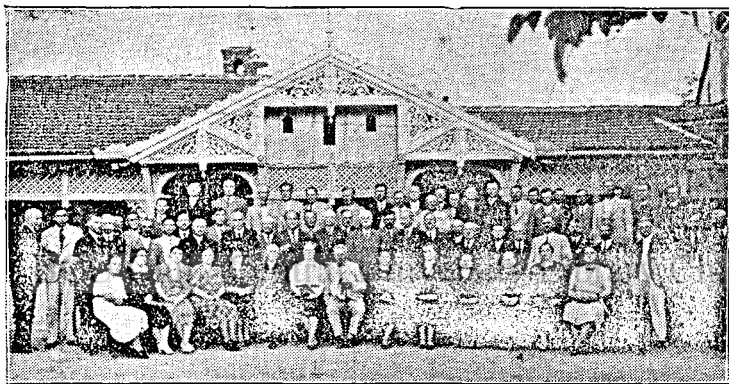
Ujhelyi László gazdaköri titkár érdekes felolvasásban ismertette a gazdakör történetét, mely első aakuló gyűlését 1888. március 4-én tartotta.

Molnár György a gazdakör elnöke a titkári ismertetés után felkérte dr. Szász Pált az EGE elnökét, hogy tartsa meg ünnepi beszédét.

Az EGE országos elnöke szünni nem akaró hosszas taps közepette kezdte meg a mindvégig nagy figyelemmel hallgatott és állandó helyesléssel kísért beszédét.

Bevezető sorai-ban hangsúlyozta, hogy az a látogatás, amit az EGE most tesz Salontan, nem holmi formai cselekedet, az együttérzés gondolata és a szív hozta ide, hiszen most alkalom nyílik a gazdatestvérekkel való találkozásra.

Rátért ezután a magyar gazdatársadalom égető nagy feladataira. Az ötvenéves gazdakör multjából megállapítható, hogy a multban voltak olyan birtokosok, akik példát mutattak s így a mezőgazdálkodás terén komoly és felbecsülhetetlen segítséget elentettek. A magyar kisgazdarétegnek alkalmá volt meglátlni a birtokosok fejlett mezőgazdasági színvonalát és tanulhattak. Azóta történelmi események játszódtak le. Az imperiumváltozást a földreform követte. A kisajátítás során azonban elmaradt valami, ami nélkül nem válhatott egészzé és amit oly hosszú ideig nélkülöztünk: a magyar mezőgazda társadalom életének irányítása. Egy szervezetre volt szükség, mely a szociális átalakulások után irányt szab és mutat. A különböző népek nagy tömegei nem élhetnek szétszórva, hanem szükségük van egy célra, amelynek az érdekében közösségi munkát vállalnak. Ma az egész világon gazdasági versenyek folynak és csak azok a népek lesznek életképesek és tudnak megmaradni, amelyek ebben az iramban meg tudják állani a helyüket. Ennek a tételek a mi életünkben fokozottabb jelentősége van. Szinte el sem sem képzelhető, olyan nemzetársadalom, amely nélkülözni tudná a gazdasági élet irányító szervezetét. Gazdatársaink életében az EGE erre a szerepre vállalkozott, amit viszont csak úgy tud

A szalontai Gazdakör 50 éves jubiláris ünnepségén készült felvétel, 1938 június hó 6-án.

megvalósítani, hogyha kéz a kézben teljesen összefogva dolgozunk és egymásnak segítünk. Az emberi boldogság, valamint egy állam nyugalma és boldogsága a szociális békétől, a teljes megelégedéstől függ. Ezt a gondolatot kell valljuk és ezért küzdenünk.

A továbbiak során foglalkozott az alkotmány által megteremtett új helyzettel. Az ország alap törvényeiből az érdekképviselői rendszer konturvonalai bontakoznak ki. A magyar gazdatársadalomnak kötelessége ezt elfogadni, mert joga van ahhoz, hogy az ország ügyeibe beleszóljon. A politika azonban sohasem volt megtűrve s mindig száműzve volt az EGE működési területéről.

Dr. Szász Pál beszéde során gyönyörű meghatározását adta a munka értékének is. Amint mondotta — az értékes ugyanis nem a számok, hanem a szervezetben levő lélek adja meg. Lélek, öntuda nélkül csak üres forma volnánk. Egymásra vagyunk utalva. Nemzettársadalmunk egész története ezt bizonyítja. Dolgozni fogunk tehát becsületesen, összefogva, de határozott önérzettel. Csak így fognak bennünket megbecsülni.

— Mindig azt hirdetem, — hogy a magyar gazdatársadalom élete összes törekvései és életmegnyilatkozásai előtt kell, hogy lefolyjon, mert nekünk nincsenek titkolt szándékaink és a mi munkánk sohasem kerülhet összeütközésbe az állammal, vagy a társadalommal. Mindössze azt akarjuk, — mondotta emelkedett hangon, — hogy az életünkhöz való jogunkat a maga egészében érvényesíthessük.

— Sokszor azonban nehéz az út, mert bizony sok gyanúsításnak vagyunk kitéve. De mivel mi egyenes úton haladunk, a gyanúsítások nem az elválasztást, hanem az összefogást eredményezik. Vannak esetek, amikor a különböző jelenségeket félremagyarázzák. Mi váltja ki az ilyesmit? A kritika! A közélet piacán azonban ezt el kell viselni. Statisztikáról van szó, Mindig adatokkal dolgoztam, tehát alkalmam volt meg is tanulni.

— Soha nem mondtam és nem hirdettük, hogy egy foglalkozási ág el kell nyomja a másikat. Senki ne akarja ezt az elvet támadni. Szándékosan beszéltem a közel 90 százalékról, mert a magyar gazdatársadalomnak a nemzettársadalmi életben vállalnia kell a nemzeti terhek 90 százalékát. Olyan helyzetbe kerültünk, amikor más megélhetési lehetőségek hiányában, a talpalattnyi földet is meg kell művelni, mert csak így tuduk a megélhetésünket biztosítani. Ennek a hatalmas gazdatársadalomnak kell kitermelnie a maga jövő értelmiségi rétegét, orvost, ügyvédet és a többi szükséges intellektuelleket, de olyanokat, akik a diplomájukkal nem futnak el a faluból, hogy a népet teljesen magára hagyják jogvédelem nélkül, a pusztító betegségeknek kiszolgáltatván. A tömegeket nemcsak szóban és írásban, hanem az életben is szeretni kell. Ott kell állani mellette, irányítani és segíteni a bajain. Ki kell tehát termelje a saját értelmiségét, mert az ott marad afaluban és teljesíti kötelességét.

— Életünk és egészséges közéletünknek csak a legteljesebb társadalmi és foglalkozásbeli összhang alapján képzelhetjük el. A magyar gazdatársadalom a közéletben nem is kíván annyit, mint amennyire joggal igényt tarthatna. Kötele-

zettségvállalásról van szó, hiszen el kell tartsa a nemzeti élethez szükséges egész értelmiségi és vezető rétegét.

— Azért beszéltem Szalontán erről a kérdésről, mert a közgyűlést követő napokban a sok gazdaköri megnyilatkozás között, melyekben legteljesebb ragaszkodásokról biztosítottak a munka folytatására kértek fel a salontai gazdakörét is olvashattam. De ugyanakkor köszönetet mondok annak a lapnak is, amelyik ezt a kérdést szónyegre hozta.

Nagyhatású beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— *Az anyaföld a miénk, soha el nem hagyjuk és ahhoz az utolsó lehetünkig ragaszkodunk. Dolgozzatok, mert mi szolgálni fogunk benneteket.*

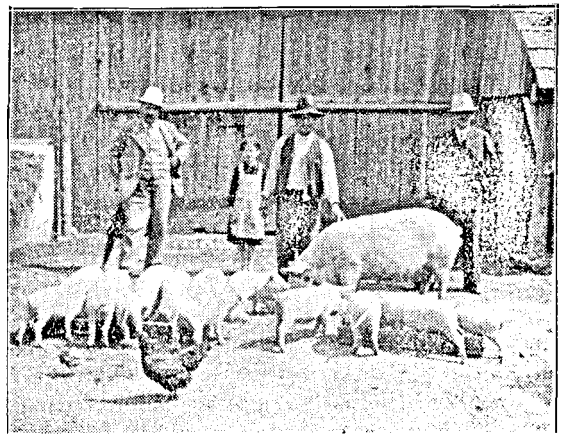
A közgyűlés többi beszédei során *Koppány Rezső* EGE felügyelő tartott tanulságos szakelőadást.

Dr. *Markovits Kálmán* üdvözlő beszédében a bihari föld szeretetéről beszél, mely összekapcsolja országunk minden magyar gazdáját. Védjük meg szülőföldünket — fejezte be gyönyörű beszédét.

Balogh György Salonta város üdvözlését tolmácsolta román nyelven. *Kemény Károly* a város kereskedőtársadalma nevében beszélt. *Niste Jacob* a vármegyei mezőgazdasági kamara elnöke, először román, majd magyar nyelven mondott megkapó beszédet, melyben kiemelte az ország első termelőinek, a gazdatársadalomnak a jelentőségét. Szükségesnek tartja a megértés szellemét. Végül az ország első gazdáját II. Károly király Ófelségét éltette, aki bölcs irányítással gondolt az egész gazdatársadalomra.

Dr. *Kuch Béla* a salontai kaszinó elnöke néhány tömör szóval fejezte ki a Gazdakör iránti jókívánságokat.

Dr. *Bánás László* pápai kamarás, a kath. egyház nevében hangsúlyozta, hogy a hit és a munka közös talajból fakad. A földmunka az első, hiszen a szentírásban is innen származik a legtöbb példázgatás. *Bodnár Sándor* a diosigi gazdakör, *Eilman János* pedig az izr. hitközség nagyrabecsülését fejezte ki.

Demeter Mihály teacai kiscgazda, E. G. E.-től kapott kocája 14-et malacozott. A képen Anghi Balázs, Demeter Mihály kislányával és Adorjáni lelkész láthatók.

Purgly László rendkívül figyelemreméltó beszédét azzal kezdte, hogy a szomszédos Aradmegye magyar gazdatársadalmát nevében szól, dr. *Konopi Kálmán* nem tudott eljönni és ezért őt kérte fel a képviselőre. *Meleg szavakkal beszélt dr. Szász Pálról, az EGE nagyevü elnökéről.* Hangsúlyozta, hogy már régebben szorgalmazta azt, hogy a politikai szervezkedés mellett párhuzamosan haladjon a gazdasági szervezkedés is. Hosszú idő telt el, amíg ez a gondolat megvaló-

sult, de a gazdatársadalom már is szép eredményeket tud felmutatni.

Kovács József az iparosok nevében beszélt. *Arday Aladár* ref. esperes Isten áldását kérte a munkára. *Tordai Ferenc* tanító az iparos Dalegylet üdvözlését hozta.

Az évi rendes közgyűlés lezajlása után a kaszinó nagytermében közebéd volt, amelyen számos pohárköszöntő hangzott el. Este pedig nagyszabású gazdabál vette kezdetét, mely reggelig tartott.

Dr. Páter Béla.

Igazi tudós ember távozott el sorainkból. Dr. Páter Bélát országhatáron túl is széles körökben ismerték, tisztelték és tudományos munkásságát rendkívül nagyra értékelték. Ő volt a clujai Gazdasági Akadémia utolsó magyar igazgatója, de emellett vállalta a közéleti tisztségekkel járó nehéz terheket. Akadémiai tanársága mellett egyetemi magántanár volt, főgondnoka az ág. ev. egyházközösségnek, elnöke az E. G. E. növénytermelési természettudományi szakosztályának, az „Adonis” gyógynövény szövetkezetnek, továbbá tiszteletbeli tagja volt az E. G. E.-nek, az E. M. E.-nek és az E. K. E.-nek. Tudományos munkássága örökké maradandó értékeket termel. Számos magas kitüntetésnek volt a tulajdonosa. Az utóbbi években magas korára való tekintettel visszavonult nyugalmas életet élt. Junius 21-én este 1/29 óra körül rövid szenvedés után visszaadta lelkét teremtőjének. Néhány nappal azt megelőzően agyszélhűdés érte. 78 éves korában költözött el az élők sorából.

Holttestét az ág. ev. templomban ravatalozták fel és temetése méltó volt ahoz a nagyvonalú tudós emberhez, aki egész életében a közt szolgált fáradhatatlan alkotóerővel és munkakészséggel. A gyászszertartást dr. Járósi Andor végezte. Egyháza nevében Alberti lelkész bucsuztatta. Serban Mihály dr. a Gazdasági Akadémia rektora a vezetése alatt álló intézmény és a kormány. Dr. Balogh Ernő a Múzeum-Egylet és a Kárpát Egyesület, Török Bálint az E. G. E., Szász Ferenc dr. pedig volt tanítványai nevében mondtak utolsó Isten hozzádot. A temetésen képviseltették magukat a különböző magyar egyházak is. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Székács Elemér

Az O. M. G. E. alelnöke, az Európaszerte ismert búzanemesítő hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. A magyar búzanemesítés beindítása és megalapozása terén elévülhetetlen érdemeket szerzett. Életének ez volt a legfőbb célja, amit szinte tökéletesen el is ért. Székács Elemér 1870-ben született és 1890-ben mint gazdatiszt kezdte meg pályafutását. Növénynemesítő munkásságát 1906-al lehet jelezni. Ezzel a munkával vetette meg alapját a mai fejlett és korszerű magyar növénynemesítésnek. — Eleinte csupán a búzából foglalkozott. A tisztai

magyar búzából egyedi kiválasztással nemesítette ki az ország határán túl is nagy hírnévre szert tett „Székács” búzát. Későbbi növénynemesítő munkássága során egyéb gazdasági növényeket is munkába vett, amelyek közül különösen a „Székács” árpa, a „Székács” zab, a „Székács” len és a Putyi kukorica közkedveltségre és nagy telterjedtségre tett szert. Növénynemesítő munkásságát utóbb a vetőmagnemesítő és Értékesítő R.-T. keretében folytatta, mint vezérigazgató, majd a növénynemesítés állami kezelésbe vétele után 1931-től az állami növénynemesítő telepek szakfelügyelője lett. Ettől kezdve az állami birtokokon, elsősorban Mezőhegyesen folytatta munkáját.

Bikfalvy Albert

Súlyos gyásza van Szatmármegye magyarságának. Bikfalvy Albert berendi földbirtokos, a magyarság egyik oszlopos tagja, aki egész életében önzetlenül mindig csak a közt szolgált, 69 éves korában cukorbetegségben meghalt. Bikfalvy Albert halálával az E. G. E.-t is nagy veszteség érte. Az újjászervezett intézménynek mindvégig lelkes vezető tagja volt, aki meggyőződéssel hirdette a magyar gazdatársadalom újjászületésének gondolatát. Holttestét a zárlai családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. Bikfalvy Ferenc E. G. E. felügyelő a berendi földbirtokosban édesapját gyászolja.

Fajtisza,
fajazonos, szavatolt csiraképességű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöltség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyzék ingyen.

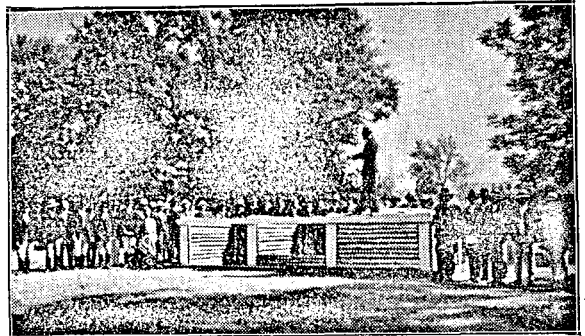
Nagyjelentőségű gazdagyűlés Coroncán.

A coruncai gazdanapra az egész vidék felvonult. Birtokosok, tanítók és kisgazdák egész sereg jött el, hogy ismét hitvallást tegyenek a magyar falu élniakarásáról. Az ünnepség színhelyén *gr. Toldalaghi József*, a vendéglátó házigazda, *Mikó László*, *Anghi Balázs* és *Szabó* tiszteletes úr, a falu lelkipásztora várta a vendégeket. Elsőnek az E. G. E. központi kiküldöttei érkeztek meg, élükön *dr. Szász Pál* elnökkel. Ott volt *gr. Teleki Béla* alelnök, *gr. Teleki Ádám*, *Telegdy László* közp. felügyelő, *Szász Ferenc*, *Szeghő Dénes* felügyelők, *Demeter Béla*, *Seyfried Ferenc* segédtitkár és a Földműves Szövetség egész vezetősége. Majd egymást követte *gr. Teleki Domokos*, *gr. Teleki Mihály* (Gernesig), *Felszeghy András* (Cipău), *Dániel Elemér* (Gănești), *gr. Toldalaghi Mihály* (Sânbenedic), *Mikó Árpád* (Hărănglab), *Mikó Mihály* (Jedd), *Csontos Miklós* (Taureni), *Szász József* és *Szász Dezső* (Landor), *gr. Teleki Károly* (Dumbrăveni), *dr. Sebess Jenő*, *dr. Fekete János*, *dr. Nádaszy János*, *dr. Szilágyi Olivér*, *Patrovits Kálmán*, *Nagy Lajos dr.*, *Egei Jenő dr.*, *Pálffy Antal*, *Bogdán István dr.*, *Vitályos Iván dr.*, *Szabó Antal dr.*, *Kovács Ödön dr.*, *Váradi Antal* építész, *Fekete Gyula dr.*, *Bota László* (Trg.-Mureș) stb. stb.

Pontosan 9 órakor fejverseny vette kezdetét. A gazdák legszebb állataikat vonultatták fel. A verseny tétele a következő volt: 5 perc alatt ki feji a legtöbb tejet? Az első díjat *Duka János* vitte el, aki 4,5 perc alatt 9 liter tejet fejt *Bozsán Lajos* 5 éves tehenétől. A második nyertes *Szabó Károly*, 5 perc alatt 5 és fél litert mért ki. Az állatkiállítás következett ezután, majd a hatalmas gazdatömeg a templomba vonult. *Szabó* tiszteletes úr ünnepi áhítatba kezdte meg az Istentiszteletet. Magasbaszárnyaló imája után felhangzott a zsoltár. A prédikáció a zsidók pusztai vándorlásával kezdődött, amikor az Egyiptomból kivonuló nép a tömegtragédiákat élte. Az Isten azonban nem hagyta el, mert elküldötte a Mózeseket, akik vezetőik lettek a reménysegekben összeomlott népnek. Az Isten sohasem hagyja el az embereket. *A mai gazdanapon is a vezetőkön át az Isten szólal meg, hogy a népet igaz útra és igaz úton vezesse.* Az isteni kiküldöttek meglátták az égi jeleket s nekünk az a kötelességünk, hogy kövessük őket. A mai gazdanapot tehát úgy kell tekintenünk, mint jövőnk fontos határkövét.

Az istentisztelet után, amikor *dr. Szász Pál* elhagyta a templomot, magyarruhás lányok kószorúja fogadta. *Magyari Gabriella*, kedves, meghatározó szavak kíséretében virágcsokrot nyújtott át az E. G. E. elnökének, aki meghatódva mon-

dott szívbőljövő köszönetet, hangsúlyozva, hogy a jövőben egymás között elsősorban a testvériség és az együvé tartozás érzését fejlesszük. A templomi ünnepségek után az óriási tömeg átvonult a Toldalaghi-kertbe, ahol kezdetét vette a gazdanap. Valamennyi Mureș megyei gazdakör népes küldöttséggel képviseltette magát. A jelenlévő gazdaköri megbizottak több mint 20.000 személy gazda szeretetét és bizalmát hozták magukkal.

A coruncai gazdanapra készült minta-kisgazdatrágyatelep. A tervet *Patrovits Kálmán* készítette. *Seyfried Ferenc* magyaráz.

Mikó László, a Földműves Szövetség elnöke szólalt meg elsőnek, aki üdvözölte *dr. Szász Pált*. Amint mondta, — *a gazdakörök képviselői azért jöttek el, mert kétszeres súllyal érzik azokat a nagy feladatokat, amelyek a magyar gazdatársadalom vállaira neheznek.* Kérik, vigye tovább ügyeiket, mert a legteljesebb bizalommal követik.

Majd egy rendkívül kedves és megkapó jelenet következett, a 8 éves *Mikó István* 16 falujabeli hasonlókorú gyermekkel, búzakalászkötéssel a kezükben, fegyelmезetten, kettős sorokban elvonultak az elnök elé. *Mikó István Szász Pál dr. elé lépett és érces hangon a következőket mondta:*

— *Mint szentlászlói gyermekek, apró katonái vagyunk annak a nagy gazdaseregnek, amelyet az elnök úr vezet. Azt kívánjuk, hogy vezérünk legyen, amikor mi is nagyok leszünk.*

A gazdatömeg nagy szeretettel ünnepelte a gyermekeket. *Szász Pál dr.* pedig megköszönte a legszebb ajándékukat, a virágos búzakötést.

Ezalatt *dr. Szász Pál* előtt sorra elvonultak a tg.-mureși, sabédi, szénásági, mädărași, coruncai, iedui, dumbrăveni, gornești, lucei, paneti, curteni, sánvasii, stejeriși, sângheorgheni stb. stb. gazdakörök küldöttségei. Az elnök sorra mindnyájukkal kezét fogott.

Barthos Gábor, a paniti gazdakör elnöke, a gazdakörök nevében mondott rendkívül figyelemreméltó beszédet.

„Gondolatban és együttérzésben mindnyájan itt vagyunk.“

— Nemesak a jelenlévők, hanem az otthonmaradottak nevében is szólok. Mi tudjuk, hogyan érez a falu. Gondolatban, együttérzésben és szeretetben mindnyájan itt vagyunk a mi vezérünk, dr. Szász Pál körül. Megnyugtató érzés tölt el bennünket, mert van, aki vezessen és volt, aki a hónunk alá nyuljon.

Gr. Toldalaghi Mihály pontosan 12 órakor nyitotta meg az ülést. Beszédében többek között ezeket mondta:

— Azért jöttem, hogy előttük és különösképpen az elnök előtt az elismerés és a dicséret lobogóját meghajtsam. Teszem ezt teljes öntudattal és átgondolva, vállalva netalán azt is, hogy lesznek olyanok, akik dicséretemet tömjénezésnek fogják minősíteni. De tudom azt, hogy az elnök szavaiban nem a tömjénezést fogja látni, mert nincs rászorulva ilyen avult és divatjukat már elmúlt közéleti eszközöket használni. De mégis szükségét érzem annak, hogy a dicséret és elismerés szavát hallassam. Először, mert napjainkban nem könnyű önzetlen, sok időt elfoglaló közéleti munkát végezni. Az embereket saját megélhetésük tulságosan leköti. Ha mégis akad, aki időt, energiát nem kimélve, magát önzetlenül a köznek szenteli, akkor a köz legalábbis azzal becsülje meg, hogy elismerésének és rokonszenvének kifejezést adjon. A feléje áradó bizalomból, ragaszkodásból és megértésből kell erőt merítsen a további munkához.

— Nem elég az összes erők egységesítése, — folytatta. — Fontos, hogy az egyesített erőket mire használjuk fel. Az a célkitűzés, amit Szász Pál érzelmi és eszmei elgondolásában látunk s amelyet helyesnek tartunk, az, amikor a gazdatársadalom életboldogulását szolgálva látjuk. S ez a munka a takarékoság és szorgalom, amivel saját élethelyzetét biztosítja. Az energiák kiélésére helyes és mindenkire hasznos teret jelöl ki. Ami által a gazdareteg a társadalomban az őt megillető helyét foglalhatja el. De nemesak a társadalmon belül, hanem az ország és az államon belül is.

„A dr. Szász Pál által megválasztott út közelebb visz akaratunk megvalósításához.“

Nagyhatású beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be:

— Mert mi azt akarjuk, hogy gyermekeink és unokáink ajkán is, a mi édes anyanyelvünk szóján az egek Urához. És azt akarjuk, hogy ezeken a rónákon a

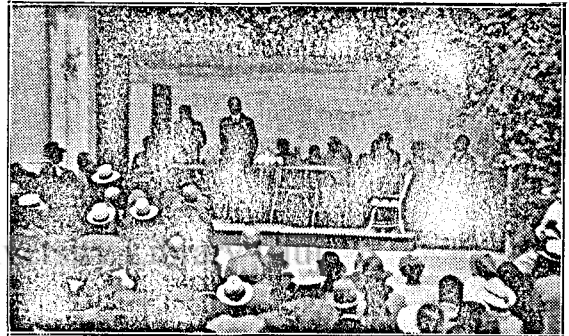
ringó kalász nekik is ériék. S minthogy az a meggyőződés hat át, hogy a dr. Szász Pál által megválasztott út közelebb visz akaratunk megvalósításához, igérjük, hogy bizalommal és hűséggel állunk mellette.

A beszédet hatalmas éljenzés követte, majd Toldalaghi Mihály felkérte dr. Szász Pált, hogy tartsa meg ünnepi beszédét.

A hallgatóság szünni nem akaró ünneplése közepette szólalt meg:

„Az első szavunk Istené.“

— A magyar gazda első szava az Istené. Templommal kezdtük és az Isten áldását kérjük munkánkra. Szinte el se tudjuk képzelni, hogy ennek milyen nagy jelentősége van az egész életünkre. Megilletődve gondoljunk arra, hogy csak alázattal tudunk dolgozni.

Dr. Szász Pál beszél a gazdanapon.

— A gazdagyületeken a második szavunk az Isten után a királyé. Ófelsége a király állandó éber figyelemmel kíséri a mezőgazda társadalom életét, összes megnyilatkozásait és különös súlyt helyez arra, hogy az ország legnagyobb termelőrétegének létkérdései megoldást nyerjenek. A mi kötelességünk viszont az alkotó munka a becsület és a tisztesség nevében. Nyugodtan állithatom, hogy a magyar gazdatársadalom az ország egyik legértékesebb társadalmi rétege, amely csak elismerést és tiszteletet érdemel. Az a szent meggyőződésem és hitem, hogy a magyar gazdák által képviselt szellemet, akaratot és munkát az Uralkodó meglátta és meg fogja ismerni és ennek következtében az ország kormányzata megértő álláspontra kell, hogy helyezkedjék.

A hallgatóság éljenzése néhány perere megszakította a beszédet, hogy így folytassa:

— Nap-nap után tanui vagyunk a gazdálabor gyarapodásának. Egyre több megoldatlan probléma tárul elénk. A vezetőségnek pedig legcselembibb kötelessége, hogy annak a tömegnek, amelynek a bizalmát bírja, rendelkezésére, szolgálatára álljon. Sokan mondhatnánk, hogy még

nem teljesítettük az összes rátkbizott feladatokat. A kritika helyes. Ennek teljes mértékben tudatában vagyok. Ki kell azonban jelentenem, itt, a magyar nemzetársadalom gyökerénél, az ősi rögöket megtartó, viharedzett gazdatestvéreim előtt, hogy a további munkát és a feladatok megoldását csak úgy lehet elképzelni, ha bírom korlátlan bizalmukat. (A hallgatóságból egetverő éljenzés tört ki.) Egy percig sem tudnám a munkát folytatni és egy pillanatig sem tudnék ezen a helyen állni, — mely számomra nem közéleti tisztséget, díszet, hanem csak magyar kötelezettséget és szolgálatot jelent, — ha nem bírnám gazdatestvéreim bizalmát és nem mondhatnám azt, hogy gazdatestvéreim nevében beszélek. S minden vonalon az őik érdekeit képviselem. (Ujabb hatalmas éljenzés.) A bizalom tehát kötelezettséggel jár, ami vállalni kell!

Jogos követeléseink teljesítése.

— Mureş megye egyik vidékének nagy gazdatalálkozóján, amelyen a gazdakörök képviselői az összességet jelentik, meg kell mondanom, hogy az illetékes tényezők felszólítására, írásba foglaltam és memorandumban terjesztetem elő valamennyi jogos követeléseinket és sérelmeinket.

— Tettem azt abban a tudatban, hogy Transilvânia történelmi földjén biztosítani kell a magyar gazdatársadalom zavartalan békés életét és természetes fejlődési lehetőségét. (Helyes, éljen!) Kérem tehát gazdatestvéreimtől: jó úton járok-e, helyesen cselekedtem és tovább folytathatom az érdekükben beindult akciókat? Számíthatok-e legtöbbször bizalmukra és úgy érzik és látják, hogy nem cselekszem egyebet, minthogy igyekszem eleget tenni a magyar gazdatársadalom előtt vállalt kötelezettségeimnek?

A hatalmas tömeg szünni nem akaró éljen zéssel és helyesléssel válaszolt.

Majd így folytatta:

„Addig kopogtatunk...“

— Köszönöm az ismételt bizalmat, mert ebben a kérdésben a gazdatestvéreim hivatottak véleményt mondani. Reméljük és hisszük, hogy megértéssel találkozunk és megadják, továbbá biztosítják az életünkhöz való jogunk maradéktalan gyakorlását. Mi a becsületes és tisztességes alkotó munka elismerését kérjük. De ha nem találunk meghallgatásra, amit nem akarok feltételezni, ki kell jelentenünk, hogy addig nem fogunk megnyugodni és addig kopogtatunk és dörömbölnünk, amíg egyszer mégis csak célt érünk és a magyar gazdatársadalom megkapja azt, ami őt számszerűségi, erkölcsi és anyagi helyzete révén teljes joggal megilleti.

Majd részletesen foglalkozott a magyar gazda nemzetársadalmi kötelezettségeivel, az értelmiségi kérdéssel, a birtokos réteg munkavállalási készségével, amit szeretettel kell fogadni, a gyakorlati gazdasági problémákkal, szervezkedéssel és az egymáson való segítség kérésével.

Beszédét így fejezte be:

— Az ünneplés és a ragaszkodás kifejezését úgy tekintem, hogy az nem személynek, hanem az ügynek szól. Én semmi mást nem kérek gazdatestvéreimtől a magam részére, mint a vállaltat való együttműködést és azt, hogy az irántam megnyilvánuló tiszteletet szeretetté változtassák át, mert a szeretet mindnyájunkat összetart.

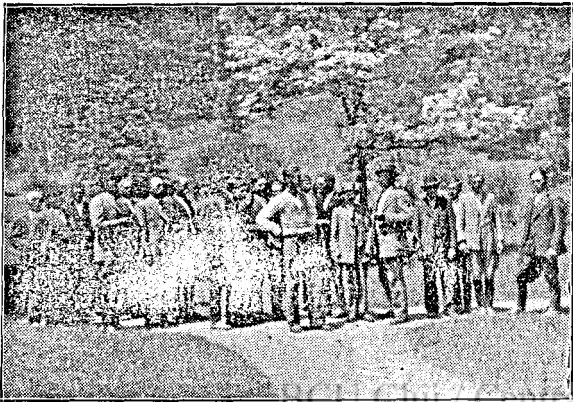
A beszédet percekig tartó éljenzés követte.

Dr. Szász Pál után Mikó László és Anghi Balázs tartottak érdekes szakelőadásokat. Seyfried Ferenc bemutatta a gazdanapra készült minta kisgazda trágyatelepet. A magyarizáció meghallgatása után közeled volt. A délután folyamán fontos értekezleten az állattenyésztési szindikátus megalakítását vitatták meg. Dr. Szász Pál ugyanis köszönetet mondott a fáradhatatlan rendező házigazdának, gr. Toldalaghi Józsefnek, bejelentette, hogy a házigazda közreműködésével, a mediasi országos állatvásárok és kiállításokhoz hasonlóan, a jövő évtől kezdődően a mureş megyei gazdák részére vásárral egybekötött kiállítást rendeznek meg. A gazdag programot kitűnő sportszámok egészítették ki. A coruncai gazdanap jelentőségében és méreteiben a magyar gazdatársadalom egyik emlékezetes és életbevágóan fontos megnyilatkozása marad.

Méhészeti, kertészeti, háziipari és képzőművészeti kiállítás Clujon. Nagy előkészületek folytak a méhészek, kertészek és háziiparosok körében a szeptember 1—5-ig Clujon tartandó méhészeti, kertészeti, háziipari és képzőművészeti kiállítás és vásár sikere érdekében. A kiállítást az Erdélyi Gazdasági Egylet, az Erdélyrészi Méhészeti Egylet és a Kolozsvári Gazdasági Egylet közösen rendezi. Az E. M. E. ez alkalommal szeptember hó 1—2. napjain méhészeti kongresszust is tart, amelyen Európahírű külföldi szakemberek is előadásokat fognak tartani. Szeptember 3-án tartja alakuló közgyűlését az E. G. E. kertészeti szakosztálya, amelynek keretein belül szervezi meg az egyesület az ardeali gyümölcs-, zöldség- és virágkertészetet. Ugyancsak szeptember 3-án tartanak találkozókat Clujon az okleveles gazdáknak. Szeptember 4-én háziipari, népművészeti és képzőművészeti előadássorozat lesz. Szeptember 5-én pedig kirándulás az E. M. E. házsongárdi méhésztelepére és több kertészeti telep megtekintésére. A kiállítás háziipari csoportját támogatják a Kisebbségi Nők Központi Titkárságán kívül az összes felekezeti és jótékonyági nőszövetségek és egyesületek. A kiállítás Clujon, Str. Kogălniceanu 7. szám alatti helyiségekben és udvaron lesz megtartva.

Az Aradmegyei Gazd. Egyl. közgyűlése

Az aradmegyei Gazdasági Egylet, mint az E. G. E. fiók június 8-án tartotta évi közgyűlését, amelyen tekintélyes számú kisgazda és birtokos jelent meg. Az E. G. E. központjából eljött dr. Szász Pál országos elnök, gr. Teleki Adám és Telegdy László központi felügyelő. Dr. Konopi Kálmán, a megyei szervezet elnöke felszólította Péter Lukács Teofil, radnai róm. kath. lelkészt, hogy imával nyissa meg a közgyűlést. A Miatyánk közös elimádkozása után Konopi Kálmán dr. gyönyörű megnyitó beszédet mondott.

Aradtanyai gazdák tanulmányi kirándulása
Dr. Konopi Kálmán odvosi birtokára.

— Nem elég, ha csak anyagi érdekeinket tartjuk szem előtt, mert jobb szegényen barátok között élni, mint Dárius kincseivel barátok nélkül. Ez az elgondolás kell vezessen egyesületünkben. Barátokkal, gazdatársainkkal legyünk körülveve. Ebbe a testületbe nem csak azok tartoznak, akiknek földjük van, hanem mindazok, akik a földből élnek, hacsak munkálják is azt. Két új jelszónk van, amelyek állandóan szemünk előtt kell álljanak: keresztény érzület és testületi szellem. Szervezkedésünk első évében főcélunk a megyei magyar gazdatársadalommal való megismerkedés volt.

— A mi egyesületünk nemcsak papíron létezik, hanem működik is.

Konopi Kálmán nagyhatású beszéde után br. Bornemisza Károly főtitkár, ismertette az egyesület multévi működését. Ezután dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke szólt a közgyűlés tagjaihoz. Dr. Alföldy Pál a Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaságáról beszélt. Tózsér János, Chişineu Criş, Andor József Iratos, Polonyi Pál Aradtanya, Szócs Zoltán Ghioroc és Galambos István galjai gazdák értékes hozzászólásai után az egylet második alelnökét, Hadi Ferenc agai gazda személyében választotta meg.

A koronkai hatalmas gazdagytől hódoló távirat ment Őfelsége II. Károly királynak és üdvözlő távirat Ionescu Siseşti földművelésügyi miniszternek. Az E. G. E. következő két választáviratot kapta:

Bucureşti, Palatul Regal.

Őfelsége a Király köszöni a mureşmegyei gazdák hódoló megnyilatkozását. Őfelsége a Király magántitkárságának igazgatója:

Eugen Buchman.

Bucureşti.

Szeretetteljes üdvözetemet küldöm a gazdáknak és az Erdélyi Gazdasági Egyletnek.

Gh. Ionescu Siseşti,
földművelésügyi miniszter.

III./367—1938. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

Az Aiud-i református Bethlen-kollégium előjárósága pályázatot hirdet a Ciombrud-i téli gazdasági és szőlészeti iskolánál az 1938—39. iskolai évre szükséges következő helyettes tanári állásokra:

1. Mezőgazdasági és állattenyésztési,
2. Kertészeti és szőlészeti,
3. Természettudományi és földrajzi,
4. Román és magyar nyelvi

szakcsoportokban. Pályázhatnak elsősorban református vallású olyan férfiak, akik az illető szakcsoportban kielégítő tanulmányi végzettséggel rendelkeznek, melyet belföldön szereztek. Középfokú szakcsoportokban legalább licenctá és pedagógiai szeminárium, gazdasági szakban gazdamérnöki oklevél, állattenyésztési külön képesítéssel, kertészetben legalább kertészeti tanintézet végzettség, mindkettőben többégy gyakorlat és pedagógiai szeminárium kívántatik.

Az alkalmazandó helyettes tanárok fizetésére és kötelességeire nézve a ref. egyházkerület jelenleg érvényben levő jogszokásai irányadók. Az alkalmazandó helyettes tanárok bentlakási felügyelői teendőkkal is megbízatnak, melyért teljes ellátást (lakás, fűtés, világítást, takarítást és a tanulókéval azonos élelmezést) kapnak. Mint bentlakási felügyelők kötelesek a reájuk bízott ifjuságot a Bethlen-kollégium szellemében nevelni. Alkalmaztatásukkal együtt jár szükség szerint irodai munkára és a tanulók gyakorlati munkáira való felügyeletre való beosztásuk is.

Pályázni óhajtok a Bethlen-kollégium méltóságos előjáróságához (Aiud) címezett és a szükséges okmányokkal felszerelt kérvényeiket július 25.-éig küdjék be a Bethlen Gazdasági Iskolához Aiud, Colegiul Bethlen címre.

Melléklendő okmányok: 1. Születési bizonyítvány. 2. Keresztlevél. 3. Állampolgársági bizonyítvány. 4. Képesítést igazoló iratok. (Lásd fent.) 5. Eddigi működést igazoló iratok. 6. Katonai szolgálatot igazoló iratok. 7. Nős embernél házassági bizonyítvány.

Aiud, 1938. június hó 16-án.

A Bethlen-kollégium Előjárósága.

Új E. G. E. gazdaköri fiókok.

Az 1938. évi egyesületi közgyűlés óta az alábbi E. G. E. gazdaköri fiókokat jegyezte be a cluj-i törvényszék és adta ki a gazdakörök szabad működésére vonatkozó végzést:

Alba megye: Uioara.

Mureş megye: Adrianul Mic, Trg.-Mureş, Pănet, Vadu, Coronca, Jedu, Stejaris, Beica de jos, Fânate, Dumbravioara, Iernuteni, Voivodeni, Oaia, Păsăreni, Mădăraş, Maiad, Band, Sânvasii, Barghia, Vărgata, Ghinestii, Cînta, Sântioana, Aluniş, Gălăţeni, Suveica, Sângeorge de Mureş, Galeşti, Jobogeni, Ciuşd, Mitreşti, Cristeşti, Teaca, Sineai, Păcureni, Toneiu, Periş, Filpişul Mic, Buza, Budinul Mic, Săbed, Gorneşti, Luca, Troiţa, Abud.

Felhívás tagjainkhoz és gazdatestvéreinkhez!

A múlt év folyamán megbízható, bőtermő és porüszögmentes őszi árpa iránt rendkívül nagy érdeklődés nyilvánult meg. Ezuton értesítettük gazdatestvéreinket és tagjainkat, hogy egyesületünk vezetőségének sikerült biztosítania a Fleischmann-féle eredeti nemesített négysoros őszi árpa második évi utánterméséből 20.000 kg. vetőmagot. Ez árpaféleség az eddigi tapasztalatok alapján porüszögmentes, igen bőtermő és korán érő. Termelésnél rendkívül fontos feltétel, hogy szeptember elején elvetessék. Ára 100 kg.-ként 400 lej ab Cluj. Igénylések a vetőmag értékének előzetes beküldése mellett, az E. G. E. központjához intézendők. Zsák nélkül ömlesztve csak 5000 kg.-nál nagyobb mennyiség adható fel, kisebb mennyiségek feladásánál a vevőt a zsák ára is terheli.

Az E. G. E. központja.

Tagdíj-nyugtázás.

Dr. F. A. 120, B. E., K. M. Cipau. Gazdakör, Chendul Mic, B. I. Zălau, Cs. J. 120 Sanger, Sz. A., K. J., ifj. Cz. Cs. M., N. L., Sch. J., M. F., ifj. F. Urseni, dr. A. G. Pancota, S. J. Cornesti, F. Gy. Trg.-Mureş, L. I. Fortad, T. M. palipista Aluniş, G. I. Hoghiz.

1938. évre 30 lei tagdíjat fizettek:

A. D., A. L., B. L., B. D., B. P., B. J., F. K., F. J., I. J., J. D., J. J. alsó, K. D., K. M., M. J., M. D., M. L., ifj. M. L., id. M. L., N. D., P. M., Sz. A., ifj. Sz. A., Sz. Gy., Sz. J., Sz. M. M., Sz. D. M., Sz. J., ifj. Sz. D., id. Sz. D., Sz. M., Sz. S., T. A., T. D., T. I., T. J., T. M., T. A., T. S., Hangya Eliseni, Sz. D., K. A., A. J., R. J., V. M. F., M. D. M., E. D., I. J., T. D. f., H. f., I. f., L. f., P. F., H. f. tó, M. S., K. f., Eliseni, K. M., K. A., K. B., K. D., P. M., f. f., T. f., T. D., S. A., G. S., T. A., Sz. f., Albesti, B. F., f., L. pl., V. Á. J. M. á., J. S. r., J. P. Sărăţel (20—20), J. I. m., P. F. p., B. M., P. J. gy., J. I. m., M. I. k., P. S. b. Sărăţel, Sz. G. Cara, R. J., Globus, Cs. I., V. F., K. J.-né, B. J. K. Fratii, R. A. Sft.-Gheorghic, B. G. Zoltani, Z. L. Olteni, dr. K. S. Baraolt, M.

A., F. F., B. I. Coseni, V. I., M. P. Dobli de jos, P. A. Ilieni, D. P. Chilien, Sz. G. Cara, Hangya Albesti, ifj. F. P., F. D. Văleni.

1938. évre 60 lei tagdíjat fizettek:

Gazdakör, Tatár S. Zs., B. G. A. Călăras, P. E. Dej, B. L. Cubuleut, N. L. Reti, Gy. P. (40) Sânsieni, dr. Z. J. (40) Merceurea Ciuc, dr. G. E. (40) Ditro, dr. K. I. Puion, P. L. Rău Alb, dr. O. P., M. J. Eliseni, Gazdakör Zerind, Gazdakör Peregul Mic, Gazdakör Iratosul, Gazdakör Ferma Arad, Gazdakör Chisineu Cris Pădureni, Gazdakör Luntreni, Gazdakör Adea, Gazdakör Ineu, Gazdakör Săcheseni, dr. P. B. Arad, Szt. Ferenc Zărda Călugăreni, B. M. jancsi Marci Huedin, K. J. Oradea, S. P. Sereten, Zs. A., Jobageni, T. L. (120) Cluj, K. G. Girolt, dr. Sz. G. (500) Voitec, Hitelszöv. Racosul de jos, K. A. K. Sărata de jos, L. J. Satumare, B. F. Satumare, Sz. J. Gier, K. B. Săciova, F. J. Zagon, M. G. K. Martineni, F. I. Z. (100) Nădlac, E. Gp., F. B., N. J. Lipova, G. M. Covasna I, F. Gy., K. J., V. M. Hodos, dr. K. F. Domahida, özv. D. K.-né Siurug, Sz. L. Sabel, F. F. Trg.-Mureş, Cs. D. Gălăţeni, T. I. Trg.-Mureş, G. J. Band, P. K. Porumbeni-Mic, P. J. Porumbeni-Mic, M. J. Sumuleu, Sz. Gy. Toplita, Sz. G. G. Merceurea-Ciuc, J. I. Delnita, K. I. Berches, P. Ö. Turdeni, F. B. Olteni, S. F., Sz. Z. Ooar, Sz. J., S. E. Mineu, S. J. No. 176, J. P. L. No. 174, Zetea, Sz. I. Sz. A., G. D. Siclod, A. S. Bucovat, Gazdakör Siclod (120). H. A. diosig (25), Gazdakör. özv. B. I.-né. K. L. Văleni, br. Sz. Zs. Zagon. M. S. B. K. Zălau, K. J., H. D. Gy., D. D. Bezid, B. P.—F. A. Bodogaia, ifj. H. S. Sarmas, L. D. Suceag, V. L. (120) Sarmas, dr. B. Zs.-né Mihis, G. Gy. Luna de sus. T. A., Gazdakör Belin. ifj. E. A. Bodos, G. I. Sânmărtin, S. E. Terebes, V. L. Tarna-mare, F. A. Băcia, Sz. Gy., B. S. Martinis, N. F. Doba, N. T. Apa, B. A. Reghin, Gy. S. Chichis, B. I. Valea lui Mihai, K. S., R. A. Coseni, R. J. Hida, J. J. Petroseni, E. L. Bogata, F. F. Viisoara, N. M. Turda, Sz. T., B. A. Badeni, M. J. (160) Leşin, Gp. K. (120) Zăbala, B. J. Tăsnad, Gazdakör (500) Turda, Z. L. Ooar, Gazdakör Tărgoviste, dr. Cs. A. Tustea, A. M. Fărău, B. I. Dej, D. B., M. P., K. B. Lemhény, dr. H. M. Turda, L. G., br. H. A. Seuca (120), K. E. Chendul mic, E. J. Cetatea de Baltă, B. Gy. K. J., Cz. D., Sz. Gy., B. L. Tigău, F. S. Ludus, Sz. S. Urea, Gy. I., V. M. ör, J. M. pl., J. M. h., Sz. M., J. I. tr., J. I. pl., J. S. d., J. P. sz., F. J., P. M. b., M. I., Sărăţel, K. Sz. L., ifj. Sz. M. Cauaceu, Sz. P. (100), Sz. Z. (100) Tăurenii, S. B. Tustea, K. K. Aiud, H. L. Teius, F. A. (300) Orăştie, P. K. Tolvadia, T. B. (200) Ploesti, E. J. Sânmărtinul-Ungurese, M. J., K. M. Oradea, B. L. Acăs, K. N. Ö. (100) Bucerdea-Grănoasă, özv. K. S.-né Carci, V. M. J. Cheseu, F. J. Zs. Vaidacămăras, T. Gy. S. Nusfalău, L. L. Eliseni, A. L. Filias, B. I. Noplae, Sz. J. Inand, ifj. T. E., T. E. Poclusa de Bărcău, B. I. Osorhei, M. G. Otelec, R. I. Luntreni, S. J., id. M. J. Săncraiu-Silvaniei, I. M. Baraolt, Sz. T. Covasna, Cs. Gy. Surcea, D. S. Domănesti, K. L. Cluj, B. J., Cs. G., A. L., J. J. Danesti, F. Gy. Chiurus, B. A. Islau, K. Zs. J. Siula-Nirajului, G. F. Covasna, dr. T. E. Ulmeni, J. L. Salard, T. A. Păusa,

Kérdés - Felelet

Kérdés: Dr. G. B. „Juhtenyésztés“. Sziveskedjenek a legközelebbi számban felvilágosítást nyújtani, hogy Ardealban hol van kelet-friz juhtenyésztés és honnan lehetne megbízható tenyészyanyagot beszerezni?

Felelet: Országgrészünkben tisztavérű kelet-friz juhtenyésztés tudomásunk szerint csak a botfalusi cukorgyár gazdaságában van. Címe: Fabrica de Zahăr Bod, jud. Braşov. Mivel a cukorgyár gazdaságában régóta fennáll a kelet-friz juhtenyésztés, vidékére, a Barcaságra is elterjedt kisebb mértékben. Háromnegyedvéri tenyészetek Csontos János gazdaságában, Tăureni, jud. Turda és a Vargha örökösök birtokán, Vechea, pu. Nădăşel, jud. Cluj van.

Kérdés: W. E. Zerind. Nem tudom mit csináljak a magtárrammal a zsizsik miatt. Soha nem marad egyik gazdasági évről a másikra gabona benne, a gabonát 8–10 hetenként átrostálom, az üressé vált fiókokat kékköves mésszel kimeszelem, s ennek ellenére a május 5-én lemorzolt tengeri zsizsikes volt. Kérem önöket, sziveskedjenek utbaigazítani, hogy mivel lehet hatásosan védekezni a zsizsik ellen.

Felelet: A gabonazsizsik irtása meglehetősen nehéz, mivel szívós, ellenálló szerkezetű rovar. A koplalást 1½–2 hónapig is kibírja, s ha ki is őrítjük a magtárt, a repedésekben visszamaradt egy-két szem gabonán sokáig él. Irtására a közösleges klórmész ajánlható. Mivel ezzel a szerrel bemeszelt épület falaiból lassan és állandóan szabadul fel a klórgáz s pusztítja a zsizsiket. A klórmész kg-kénti ára kb. 14 lej. Nagy előnye a klórmésznek, hogy a klórgáz minden repedésbe behatol, s nemcsak a zsizsiket, hanem a többi rovar és penészgombákat is megöli, egyszóval fertőtleníti a magtárt. A munka elvégzésére legalkalmasabb időszak a nyár eleje, mert ilyenkor üres a magtár, tehát nem kel ezért külön kiüri-

teni. Vigyázzunk arra, hogy a klórmész se szövetre, se bőrre ne jusson, mert azokat kirágja, a fémdolgokat pedig megrozsdásítja.

Mint említettük, a klórmészezés előtt teljesen ki kell őríteni a magtárt. A második teendő a klórmésztej pontos elkészítése. A szükséges klórmész mennyiségét lemérjük, fakádba öntjük, s állandó keverés közben adjuk hozzá a vizet. Az oldat 25–30%-os kell legyen, azaz 10 liter vízhez 3–3½ kg. klórmészre kell adjunk. A meszelésnél ajánlatos a kezét olajjal vagy zsirral bekenni s ócska ruhában dolgozni, mert a klórnak maró hatása van. A meszelés közösleges meszelővel történik, s ha nagyobb a gabonás jó ha többen végzik, hogy gyorsabban befejeződjék. A meszelést az oldalfalakon kezdjük, lehetőleg a mennyezetet is bemeszeljük s utoljára hagyjuk a padlót. A repedéseknél s a sarkokon bővebben meszelünk. Egy talpalattnyi helyet se hagyhatunk szárazon, mert eredményes csak akkor lesz a meszelés, ha azt alaposan végezzük.

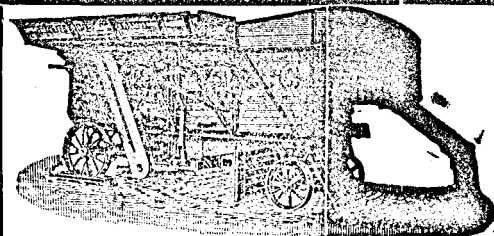
Minden négyzetméternyi területre kb. 4 deci mésztejnek kell jutnia. Szárazabb időben, közvetlenül a meszelés előtt megnedvesíthetjük a magtár belsejét, mert ezután kevesebb klórmészoldat szükséges, mivel nem szívnak annyi vizet magukba a farészek.

Már a meszelés előtt tapasszunk vagy tömjünk be lehetőleg minden repedést, hogy a fejlődő klórgáz a gabonásban maradjon.

Meszelés után csak 4–5 nap múlva nyissuk ki az ajtót. Az esetleg életben maradt zsizsikesek rendszeren az ajtó, ablak, vagy repedések közelében gyűlnek össze, ahol őket könnyen elpusztíthatjuk.

Mivel a klórgáz a szellőztetéssel teljesen elpárolog, csak a közösleges mesz marad vissza, tehát nem kell féljünk semmi utólagos mérgező hatástól.

A klórmésszel való meszelést végezzük el minden évben, nehogy tulságosan felszaporodjanak a zsizsikesek.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

88

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,

vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrica de Maşini din Cluj S. A.

Sectia: Maşini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — (Telefon No.: 12–17.)

Rejtvény

Gazdatársaink érdeklődnek, hogy érdemes-e borjút nevelni? Különösen a városok közelében, ahol 4–6 lejben adható el literenként a tej, s szövetkezeti vidéken, ahol 2–3 lejben értékesül — kezdik elhagyni a borjunevelést.

Milyen táplálás mellett lehet a fenti vidéken, ráfizetés nélkül borjút nevelni?

Kérjük a rejtvény fenti kérdését megválaszolni.

A helyes megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki.

Rejtvénymegfejtés.

Az Erdélyi Gazda júniusi számának rejtvény rovatában a következő megfejtendő kérdéseket tettük fel: Milyen haszon jár a tarló legeltetésével?

Miért mondják ezzel szemben azt, hogy a legdrágább legelő a tarlólegelő?

Mikor kell a tarlót buktatni?

Milyen előnye van a gazdának a tarló buktatásából?

A helyes megfejtést az alábbiakban közöljük.

1. A tarló egyetlen haszna, hogy az állatoknak s elsősorban a juhoknak legelőül szolgál, s legelés közben némileg trágyázódik a föld.

2. Azért legdrágább legelő a tarlólegelő, mert nem tudunk buktatni. Ennek következtében any-

nyira megtaposódik a tarló, hogy különösen száraz esztendőben, alig lehet ősszel szántani, s akkor is rögös marad a föld. A szántás elmaradása következtében, nem kelnek ki az elhullott gyom-magok, elpárolog hajszálesővességén keresztül a nedvesség, s az eső lefolyik róla.

3. A tarlót közvetlenül aratás után kell felszántani 6–10 cm. mélyen, mert ha ezt elmulasztjuk, nem veszi be az ekét, csak ha mélyre eresztjük, ami sokkal több munkába és fáradságba kerül. Ezért lett közmondássá az, hogy a kaszát azonnal kövesse az eke, s ezt a borona.

4. A tarlóbuktatásból az az előny származik, hogy elrontjuk a hajszálesővességet, ezáltal megakadályozzuk a föld kiszáradását, kikelnek a gyom-magvak s nem maradnak a földben a jövő évre, továbbá a leszántott tarló gyorsabban kordhad s a talajbaktériumok jobban elszaporodnak.

Végül, könnyen tudjuk elvégezni a keverő, vető, vagy őszi szántást.

A helyes megfejtők közül, sorshuzás útján, az alábbiak részesültek jutalomban:

I. díj: Csongvai Dénes, Cheia.

II. díj: Gál Gergely, Mărtineni.

III. díj: Tubák István, Tinoasa. — Győrfi István, Luduş. — Deutsch Tibor, Valea-Lungă.

A nyereménykönyveket eljuttattuk a címzetekhez.

Gazdák!

Vegyétek a bevált, híres cseppeli

Weiss Manfred-féle

mezőgazdasági gépeket, ugymint:

ekéket, vetőgépeket, permefezőket, serleges kútakat, boronákat, gyümölcs- és szőlőpréseket, kukoricamorzsolókat, darológépeket, szecskavágókat, takarmány-füllesztőket, saraboló- és fűzőkapákat stb.

Arakkal és katalógusokkal készséggel szolgál a gyár romániai képviselője:

„Fimef”

**S.A.R. pl. Comerțul de Fier și Metale
București, Strada Fantanica Nr. 46.**

A Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársaságának

beküldött közleményei.

Tengeri szállítás. Felhívjuk a gazdaközöniséget és a tengeri közvetítésével foglalkozó szövetkezeteket, hogy amennyiben takarmányozásra és emberi táplálkozásra alkalmas tengerire van szükségük, szólítsák fel cégünket ajánlattételre. A mindenkori legjobb árakon tudjuk őket Aradvidékéről és a Bánátról tengerivel kiszolgálni.

Repece: Vásárolunk bánáti és őszi káposzta repecét. Kérjük e lap olvasóit, hogy az új termésből eladásra kerülő tételeket, a mennyiség hozzávetőleges megjelölésével nekünk megmintázva, vételre felajánlani sziveskedjenek.

Arpa: Éppen így érdekelnek bennünket az új termésből eladásra kerülő őszi és tavaszi árpa tételek, melyeknek bejelentését szintén kérjük.

Zsákok és ponyvák: A közelgő aratási és cséplési időnyre ajánlunk zsákokat és ponyvákat az alábbi minőségben és árakban:

Gabonás-zsák:

Tarpauling	70 dekás	Lei	47.— drb.-ként
"	86 "	"	57.— " "
Drill	84 "	"	59.— " "

Cséplőzsák:

Tarpauling	55 dekás	Lei	37.— " "
"	72 "	"	48.— " "
"	83 "	"	56.— " "
Drill	70 "	"	49.— " "
"	80 "	"	56.— " "

Impregnált ponyva:

Tiszta kender	75 dekás	Lei	230.— m ² -ként
"	85 "	"	270.— " "

készen varrva, karikázva.

Ugy a zsák, mint a ponyva, utánvétellel, franco rendeltetési állomás értendő, abban az esetben, ha a rendelt mennyiség 25—30 kgr.-os vasuti küldeménynek megfelel. Kisebbségi rendelésnél a fuvarkülönbözet a vevőt terheli.

Kenőanyagok: A közelgő aratási, hordási és cséplési időnyre való tekintettel ajánlunk a Gazdaközöniségnek és Gazdaköröknek elsőrangú, különböző minőségű kocsikenőcsöket, gépkenőcsöket és zsirokat. Érdeklődőknek árlapot küldünk, kisebb mennyiségek szállítását is vállaljuk utánvétellel közvetlenül a gyárból. Gazdakörökben összegyűjtött és így feladott rendelések megtakarítást jelentenek a szállítási költségekben, miután a szállító gyár 45% fuvardíj kedvezményt élvez.

Felhívásra nyomban árajánlattal szolgálunk.

Gépek, eszközök: Felhívjuk a Gazdaközöniség figyelmét gazdag gépraktárunkra: Hofherr—Schrantz gyártmányú ekékre, boronákra, kúpáló eszközökre, szekeskovágókra, morzsolókra, darálókra, szöllőzúzókra, járgányokra, vető- és cséplőgépekre, valamint traktorokra.

Kérjen külön ajánlatot vámmentes vető- és cséplőgépeinkre.

Rudolf Sack-féle ekékre, gyomirtó fésűkre, valamint boronákra és vetőgépekre is.

Kitünő minőségű és igen keresett Eberhardt ekékre.

Rieger-féle gabona triörökre, benzín-, petróleum-motorokra, széna- és szalmaprésekre, gyümölcsmorzsoló gépekre, stb.

Record (Dani Gergely-féle), és a Magyar Rézhengerművek Rt. által gyártott permetezőgépeinkre.

Ganz-gyártmányú petróleum- és szivógáz motorainkra.

„Wolf“-féle kerti eszközeinkre is.

Kivánságra bármely, más gyártmányú gépet is beszerzünk.

Felhívásra részletes árajánlattal szolgálunk.

A cséplőgép és traktor iránt érdeklődő gazdákhöz készséggel elküldjük szakembereinket, aki nekik minden felvilágosítást megad.

Racka gyapju: Havasi racka gyapju-tételek érdekelnek bennünket, amennyiben azok egy helyről nagyobb mennyiségben kerülnek bejelentésre.

Búza: Az új termés rövidesen piacra kerül. Általánosságban lehet mondani, hogy az utóbbi 15 évben nem voltak olyan biztosító terméskilátások, mint a mostani aratás előtt. A földművelésügyi minisztériumból származó értesülések szerint a beérkező jelentések alapján mintegy 450 ezer kocsi búzára számítanak. A belföldi szükségleten kívül közel 150 ezer vontos exportálhatunk. Junius 25-én már megkezdődött az aratás. Az első kéréket a Bucurest—ploesti vasutvonal mentén lehetett felfedezni. Ardeali alföldi részein már szintén időszerű az aratás. Bár Európa több állama újabb vásárlási igényekkel lépett fel, az utóbbi napokban a piacon lanyha kereslet volt észlelhető. Természetes magyarázata, a kitünő termés. A kocsin-kénti árcése 1500—2000 lejre tehető. Ennek ellenére a búza 600 lejes szinten mozog, így a kötések is jóval felülmulják majd a tavalyi árakat. Számíthatunk arra, hogy a búzatermés javítani fog a gazdátársadalom anyagi helyzetén. Ma Clujon a búza ára 620—630 lej.

Kukorica: A kormány két fontos rendeletet léptetett életbe. Az egyikkel ismét beszűntette a külföldi kivitel és a már megállapított mennyiségeken kívül további intézkedésekig újabb tételeket nem engedélyez. Másrészről viszont hatálytalannította azt a multévi minisztertanácsi határozatot, amely a kukorica belföldi szállítását a viztartalom szerint szabályozta, illetve leszállította. Ezzel a két nagyhorderejű ténykedéssel párhuzamosan Magyarországon eltörölték a romániai és jugoszláviai kukoricabevitel taxáit, úgy, hogy amennyiben kiviteli lehetőségünk volna, az árak kétségtelenül lényeges emelkedést jeleznének. Az export betiltására a kormányt az a szempont vezette, mely szerint gyengék az ideai terméskilátások, — bár az ország legtöbb részében sokat javult a terméskilátás, — s így attól tartanak, hogy a rendelke-

zésünkre álló mennyiség a belföldi szükségleteket nem tudja majd teljesen fedezni. A kereslet ezért aránylag elég élénk bár csak belföldi fogyasztásra vásárolják. Clujon a kukorica ára 850—360 lej.

Árpa: A kereslet ugyanazon a szinten mozog. Semmi lényegesebb árváltozás nem következett be. Az áralakulás kérdése is csak az új termés után fog eldőlni. Clujon az árpa ára 450—460 lej.

Zab: Teljesen változatlan. Az ár tartja magát. A legtekintélyesebb fogyasztó továbbra is a hadsereg marad. Clujon a zab ára 510—520 lej.

Fehérbab: Előző számunkban jeleztük, hogy váratlan kereslet következett be és ez a tény természetesen az árakra is kihatott. Nagyobb vásárlások történtek és mintegy két hétig tekintélyes mennyiséget szállítottak a kikötői raktárakba. Időközben azonban történhetett valami, mert a vásárlási láz alábbhagyott és ismét gyengébb a kereslet. Remélhető azonban, hogy az összevásárolt tételek leszállítása után ismét élénkebb lesz a piac. Ma transilvániai feladó állomásokon 550—560 lej az ára.

Lóhere és lucernának csak névleges ára van.

A gyapjuárak: A hivatalos lap június 6-iki 126. számában királyi törvényrendelet jelent meg a gyapju értékesítéséről, mely a következőket tartalmazza: Senki nem vásárolhat a törvényrendeletben megállapított árnál olcsóbban gyapjút: 1. Merino 77 lej kg.-ja. 2. Spanka (Merino cigája keresztezés) 71 lej kg.-ja. 3. Cigája 65 lej kg.-ja. 4. Kadralateri cigája (Dobrudsza) 53 lej kg.-ja. 5. Fehér racka 40 lej. 6. Fekete racka 35 lej. 7. Hulladék gyapju 33 lej. A Mezőgazdasági Szindikátusok Uniója, a Fogyasztási Szövetkezeti Központ, a Cecopava az érdekkörébe tartozó egységek és juhtenyésztési egyesületek és szindikátusok útján a gyapju kg.-ját 2 lejjel olcsóbban vásárolhatják a fenti

minimális árnál. A kg.-kénti 2 lejből 1 lejt a földművelésügyi minisztériumnak fizetnek be és ebből alap létesül a juhállomány feljavítására. A fennmaradó 1 lejből 50 banit a vásárlószervek és 50 banit az érdekkörébe tartozó közvetlen felvásárló szindikátusok és egyesületek kapnak. Nem vitás, hogy a kormányt a gazdák érdekei vezették akkor, amikor a minimális árakat a fenti módon megállapították. Az illetékes hatósági tényezőknek azonban különös súlyt kell helyezniük arra, hogy a királyi törvényrendeletet ne játsszák ki. Ma számos vidéken az a helyzet, hogy egyáltalában nem jelentkeznek a vásárlók, csak egyes gyáraknak az ügynökei, akik sokkal olcsóbban szedik össze a gyapjút. A gazdáknak pedig pénzre van szükségük s így teljesen ki vannak szolgáltatva. Az E. G. E. a tarthatatlan helyzetet memorandumban tárta fel és juttatta el a földművelésügyi minisztériumhoz.

Bihori piaci árak. Az oradeai piacon a szarvasmarha árak eléggé tartottak. Az ökor párja 28—38 ezer lej. Tehén 8—12 ezer lej. Lóárak: jóra való igaz ló darab 8—16 ezer lej. Lehajtott mustra ló 5—8 ezer lej. A sertéspiac pang. Vevő nincs, vagy alig-alig van. A gazdák minimum 23—24 lejt kérnek, de senki sem vesz. Marhahús kg. 22—24, borjúhús 28—32 lej. Sertéshús 26—28—32 lej.

A borpiacon a kereslet élénk. Ezzel szemben a gazdák tartózkodó magatartást tanúsítanak. Annál is inkább, mert a termelők készlete már fogytán van. A kereskedelem kezében még jelentékeny mennyiségű bor van. Az árak szilárdak. Vagontételes eladásoknál az ára 68—70 bani. Malligand fokként 0.60 lej Oradean. Kisebb tételek közvetlen a fogyasztónak 8—9 lejes árban elég könnyen eladhatók.

A finomabb fajborok drágábbak. De ezekben alig van üzlet. Ugyancsak itt írjuk meg, hogy általában a borárak emelkednek, literenként 3—5 lejjel.

Tőzsdei árak

Junius hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukonca	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Cluj	620	—	430	300	520	—	—	550	—	—	—	—	
Oradea	610	—	415	355	510	—	—	560	—	—	—	—	
Timișoara	595	—	400	370	490	—	—	—	—	—	—	—	
București	580	—	380	380	480	—	—	580	—	—	—	—	
Satu-Mare	590	—	390	360	490	—	—	550	—	—	—	—	
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Julius havi országos kirakóvásárok.

1. Bratea, Corund, Fărcășu, Hendorf, Homorod, Plăeși-de-Jos, Săcueni, Șepreuss, Supurul-de-Jos, Toldal.
2. Blaj, Crihalma, Hălmași, Iernut, Nădiaș, Prundul-Bărgăului, Vurpăr.
3. Agostin, Boeșu-Mont, Cărașu, Germeiu, Geoagiu, Sâng. de Pădure.
4. Călnic, Domașnea.
5. Arded, Bogatul-Rom., Carei, Dumbrăveni, Turulung.
6. Amnaș, Arpașul-de-Jos, Hundra-bechiu, I. G. Duca.
7. Dragu, Sft.-Gheorghe, Târnavă.
8. Câmpia-Turzii, Cehul-Silv., Negreni, Sic, Venetia-de-Jos.
9. Cămpeni, Letca, Turnu.
10. Gherteniș, Toplița.
12. Râșnov, Vișta-de-Jos.
13. Berchez, Crasna, Mediaș, Mehadia, Mercurea-Ciuc, Poiana, Sovata.
14. Ohabaforgaci, Toplovățul-Mare.
15. Jibou, Marghita, Reșița, Sacul, Sânpetru-de-Câmp., Siedol, Sieu.
16. Cincșor, Iara, Livada, Negrești, Oravița, Pianul-de-Sus, Ungheii.
17. Bălăușeri, Beltiug, Ditrău, Socolod.
18. Cil, Laslea-Mare, Simeria.
19. Armeni.
20. Ariniș, Miefalău, Ozun, Petriș, Vânători.
21. Cârța, Chișineu-Cris, Cugir, Drăguș, Sinea-Veche.
22. Beiuș, Covasna, Moldova-Nouă, Nusfalău, Răciu.
23. Craidoroș, Dragomirești, Gătaia, Halmeu, Seini, Surduc, Vișoara.
24. Dicioșanmartin, Gilău, Satu-Mare, Vrani.
25. Făget, Rupea, Sânsimion.

26. Alba-Iulia, Cacova.
 27. Buza, Camăr, Cătina, Hodod, Secusigiu, Sânsimion.
 28. Huedin, Sânmihaiu-de-Câmp., Săsăuș.
 29. Abrud, Berchez, Zălau.
 30. Bărsău, Berzovia, Călinești, Ciucea, Mercurea-Niraj, Reghin, Roteni.
 31. Băchnea, Bărzava, Curtici, Pomi, Somărtin.
- Alattárak Clujon. Sertés élő-súly, teljesen hizott, exportanyag 24 lej. Teljesen hizott sertés belföldi fogyasztásra 23 lej. Hizott sertés 22 lej. Hússertés 20 lej. Rüdig, beállítani való 23 lej. Teljesen hizalt exportökör kg.-ja 15 lej. Teljesen hizott exporttehén kg.-ja 14 lej. Vágni való hizott ökör kg.-ja I. oszt. 15 lej. Fejős tehén napi 20 liter tejjel, szavatolással, 14.000 lej. Növendékmarha kg.-ja 17 lej. Szopósörjük kg.-ja 18 lej. Jármosökör párja 24.000 lej.

Lóárak: Nehéz igásló párja 30.000 lej. Kocsiló párja 26.000 lej.

HIREK.

Kitünő terméskilátásokról beszélnek a hivatalos jelentések. A földművelésügyi minisztérium hivatalos jelentést tett közzé a terméskilátásokról. Junius első három hetében történt megfigyelések alapján rekord búzatermesre számítanak. Egyes helyeken a rozsdá, a jég és a felhőszakadások okoztak károkat, de ennek ellenére sokkal nagyobb mennyiségre számítanak, mint amennyit az előző évi termés hozott.

Egy milliárd lejes mezőgazdasági hitel. Minisztertanácsi határozattal, illetve királyi törvényrendelettel egy milliárd lejes összeget szavaztak meg a mezőgazdasági hitelélet biztosítására. A gazdáknak mezőgazdasági beruházásokra és földvásárlásokra fogják folyósítani. A kamata 2½%-os lesz. A kormány azonban még nem döntött a hitelnyújtás gyakorlati módozatai fölött és így nem lehet tudni, hogy kik mennyi időre és milyen feltételek mellett vehetik igénybe a mezőgazdasági hitelt.

Országos mezőgazdasági kiállítás a fővárosban. A kormány elhatározta, hogy szeptember 10-iki kezdettel országos mezőgazdasági kiállítást rendez a fővárosban. E célból rendező-bizottság alakult Ionescu Sisești földművelésügyi miniszter elnökletével. A kiállítás kormánybiztosnak C. Sescioreanut, a Mezőgazdasági Kamarák Uniójának elnökét választották meg. A rendezőbizottság ülésén a földművelésügyi miniszter ismertette a kiállítás célját. Mindenekelőtt be akarják mutatni az ország mezőgazdasági kuturszínvonalának emelkedési irányzatát. Epen ezért úgy tekintik, mint a kisgazdák iskoláját. Szükségét látja annak, hogy az ország kisgazdái vidékenként különböző csoportokba szervezve azt

meg is tekinthessék. Helyes volna, ha a kiállítást állatvásárral is egybekötnék. Továbbá tartalma alatt különböző bemutatókat rendeznének és ezeknek során a látogatók megtekintenék a legújabb típusu mezőgazdasági gépeket. Külön súlyt helyeznek a fejőstehenek kiállítására. Ezenkívül a következő kiállítási csoportok szereplnének: 1. Belterjes művelést igénylő növények. 2. Állattenyésztés. 3. Kertgazdaság, gyümölcs- és virágkertészet. 4. A mezőgazdasági többtermelési propaganda, s ennek során egy román mezőgazdaságról készült film bemutatása. 5. Egy kisgazdaság bemutatása úgy ahogy van és úgy, ahogy kellene legyen. 6. A mezőgazdasági kutatások bemutató osztálya. 7. Erdészeti osztály. 8. Halgaz-

dasági osztály. 9. Vadászati csarnok. 10. Mezőgazdasági ipari csarnok. A földművelésügyi miniszter beszéde végén azzal a kérelemmel fordult az ország valamennyi szaktestületéhez és egyesületéhez, továbbá mezőgazdasági iparához, hogy támogassák elgondolásaiban.

Értesítjük Gazdatestvéreinket, hogy Szeghő Dénes, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője Aiudról Clujra költözött. Így a hozzáforduló érdeklődők ezentúl megkereséseiket küldjék Clujra az E. G. E. címére.

Új szövetkezeti törvényt léptettek életbe. A napokban királyi rendelet törvény jelent meg, mely az ország egész szövetkezeti életét és hálózatát teljesen új alapokra helyezte. Központi szövetkezeti bizottság, illetve hivatal létesült s az

ország valamennyi szövetkezetét a jövőben ez fogja irányítani. Ugyancsak itt említjük meg, hogy a pénzügyminiszter körrendeletet adott ki, melynek értelmében a szövetkezetek épen annyi italmérést tarthatnak fenn falvakban vagy városokban, amennyit akarnak.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.
Gróf Teleki Arvéd úr Iarai gyümölcsfa iskolájából a Călătasi református egyházmegye 40 egyházközségének egyenként 10—10 darab, összesen 400 darab almafacsemetét ajándékozott azzal a céllal, hogy ezek az egyházközségek kertjeibe elültetve majd anyafákul szolgáljanak népünk számára. Bőkezű adományáért fogadják a nemeslelkű gróf egyházmegyének őszinte köszönetét. Daróczi Ferenc esperes.

APRÓHIRDETÉSEK

Lánegereblyék, kézi, kerekeseles szónagereblyék és mindenféle gazdasági gépek kaphatók legelőnyösebben. Schoppelt Ede, Cluj, Calea Regele Carol 106. Ugyanott két gabonatisztító triór kölcsönképen kiadó. 153

Megvételre keresek járgányhajtszra alkalmas tengeri szárítópót. Arájanlatot kér Patrubby Miklós Bogata, jud. Turda. 101

100 drb. prima merinoi anyabirka, felestartásra Bihar megye területére kiadó. Érdeklődni Benicz Istvánné Diosig, jud. Bihar. 112

Gazdasági gyakornokot keresek 3—4 hónapra, földmives iskolát vagy téli gazdasági iskolát végzett fiatalembert, 18—22 évest, teljes ellátás ellenében. Gr. Teleki Béla Jibou, jud. Sălaj.

Vennék szolid árban, jókarban levő, lakóházzal, 100 holdas síkfekvésű birtokot. 20 holdas kaszálóval, lehetőleg a Marosmentén, vasutállomás mellett, városhoz közel. Cim a kiadóban. 105

Gyönyörű, fajtiszta, budapesti kiállításon I. díjat nyert fecskéhasu mangalica kan, 1—2 éves kan ivadékaik eladók, vagy más hasonló fajtiszta fecskéhasu kanokért elcserelelők. Darabonkénti ár 2500—4000 lejig.

Wesselényi Uradalom Mirsid, jud. Sălaj. 103

50 holdas birtokot keresek bérbé vagy részes művelésre, Cluj vagy Turda megyében szeptember 1-re való átvételre. Balogh József, Cojoena, jud. Cluj. 102

Ivarérett, fajtiszta, angora hímek, vérfelfrissítésre reklámáron eladók, darabonként 650 lej, szállítási díjjal együtt. Szócs Zoltán, Ghioroc, jud. Arad. 106

Bihorhere vetőmag 1938-as termés kapható, cim: Grünbaum Tibor Maureni-Moritfeld, jud. Timiş. 95

Teleki Arvéd

faiskoláiból Jara, jud. Turda.

Cluj, Regele Carol 118. sz.

Lerakat: Örmösi, Cluj, Reg. Carol 73.

Őszi és tavaszi szállításra alma, körte, szilva, egres, ribizke, folyton termő málna csemeték, órlási eperpalántok kaphatók. 154

Báró Jósika János gazdaságában Surduc, judetul Sălaj 240 drb fekete fecskéhasu mangalica választot malac eladó. 100

Gyapjufesűt, triórt és ványolót, teljesen jókarban levőt, megvételre keresek. Dr. Koronka Pál, Adrian, pu. Livada, jud. Satu-Mare. 98

Keresek megvételre 40 hold körüli jó birtokot és 150—200 holdat bérletre, lehetőleg városhoz közel. Pap Ferenc, Pogăceaua, pu. Răciu, jud. Mureş. 97

A bodoi gazdakörnél kis Yor választott malacok állandóan nagyobb számban kaphatók. Ugyanott 1 drb 2½ éves jó utódokkal rendelkező, tenyésztésre továbbra is alkalmas Yorksirei kan beltenyésztés végett eladó, tenyészigazolvánnyal ellátva, ára 3650 lej. 96

Eladó jól felszerelt 129 kat. holdas birtok: 55 hold szántó, 20 hold oltványoszóló, 5 hold gyümölcsös, 40 hold erdő, 5 hold legelő és 4 hold belsőség. Összefüggő egészet alkot. Sebestyén E., Borbosu, pu. Berzovia, jud. Caras. 104

Javítsa racka juhállományát Cigája berbécsekkel 2 éves tenyészkosok kaphatók Betegh Tamás Aiud. 94

Állást keresők

Több évi gyakorlattal rendelkező tisztartó, kinek mechanikai vizsgája is van, gazdasági állást keres. Cím a kiadóban. 111

Gazdatiszt gyakorlattal augusztus-szeptember 1-ére állást keres. Szentmihályi László Chiesd, pu. Sarmaşag, jud. Sălaj. 109

Négy éves gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkezem, szerény igények mellett elhelyezést keresek gazdaságban. Angol sertésstenyésztés és hizlalásban nagy gyakorlatom van. Kovács Zsigmond, Arad, Str. Ft. Gheorghie 17. 81

Gazdasági iskolát végzett, a gazdaság minden ágában jártas, nőtlen gazdász, megfelelő elhelyezkedést keres. Cím a kiadóban.

Szerényigényű, gazdasági iskolát végzett gyakornok állást keres, főleg gyümölcskertészethez és kertészethez ért. Cím: Szabó Mihály, Gornesti, jud. Mures. 74.

Eladó jókarban lévő Hoffer-féle 5 lábás löheremorzsoló. Str. Chin-teului 33. Cluj. 110

Eladó 23 drb kitűnő állapotban lévő 21.850 liter őrirtartalmu boros hordó, 2 drb szőlőszájító és 1 drb szőlőhuzó. Kocsis Ferenc, Ludus, jud. Turda. 85

Eladom teljesen üzemképes és jókarban levő MAV. petroleum motoromat. Hengerfuvat 22 mm. és 16-18 Hp., továbbá egy Kann és Heller féle Botond verseny őr-lőgépet, majdnem új és teljesen komplett. Van két szij is hozzá. A motor ára 33.000, a malomé súlyokkal szintén 33.000 Ditrău, jud. Ciuc. 107

Eladó 28 típusa traktor üzemképes. Cím: Weisburg Jenő Hărănglab, jud. Fărnava Mică. 99

Vennék egy kétkerekű, könnyű kézierőre használható gereblyét (sistem miniatour, mint a lőgereblye), Erdélyi L. gyógyszerész, Beiuş, Piaţa Dr. Ciordas No. 16. 108

F Ö M U N K A T Á R S A K :

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gyula, Dr. Gr. Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyármathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Dr. Péter Béla, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

DARSIN a gyümölcsösben és szőlőben fellépő rágó kártevők ellen.

DARSIN PÉP elpusztítja a lóhere, lucerna, répa és mezőgazdasági növények hernyóit és kártevőit.

TOXILIN a leghatásosabb szer a levéltetvek ellen.

A tavaszi permetezések nélkülözhetetlenek!

Gyártja :

a **Moskovits Ipartelepek R. T. Oradea**
Növényvédőszer gyára.

Cluji vezérképviselőt: **Bárán Dezső** Cluj, Str. Vlăhuţa 3, II. em.